Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Απρίλιος 2019
Ιούνιος2019 (επικαιροποίηση)

Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης

Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)

Ίδρυμα: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τίτλος ΠΠΣ: ΤΜΗΜΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ, ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ημερομηνία υποβολής: 14.06.2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Πολιτική διασφάλισης ποιότητας 1
2. Σχεδιασμός και έγκριση του ΠΠΣ 4
3. Φοιτητοκεντρική μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση 13
4. Εισαγωγή φοιτητριών/ών, στάδια φοίτησης, αναγνώριση σπουδών και λήψη πτυχίου 17
5. Διδακτικό προσωπικό 22
6. Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη 27
7. Διαχείριση πληροφοριών 31
8. Δημόσια πληροφόρηση 33
9. Συνεχής παρακολούθηση και περιοδική εσωτερική αξιολόγηση 35
10. Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση 39
11. Παραρτήματα 41

1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας εφαρμόζει πολιτική διασφάλισης ποιότητας ως μέρος του στρατηγικού του σχεδιασμού. η οποία αναπτύσσεται και εξειδικεύεται με τη συμμετοχή και εξωτερικών φορέων στους τομείς δράσης του και, ειδικότερα, στην εκπλήρωση των απαιτήσεων ποιότητας των Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών του ιδρύματος. Η πολιτική αυτή δημοσιοποιείται και εφαρμόζεται από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

1.1. Εισαγωγικά

Το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών (ΒΣΑΣ) σε συνεργασία με τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του ιδρύματος έχει εναρμονίσει την Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητάς (ΠΔΠ) του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (ΠΠΣ) του με την ΠΔΠ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η ΠΔΠ του ΠΠΣ του Τμήματος έχει αρχικώς διαμορφωθεί, μεταβάλλεται βελτιωτικά προσαρμοζόμενη στις τρέχουσες συνθήκες και απαιτήσεις, και ανατροφοδοτείται διαρκώς με την ενεργό συμμετοχή όλων των μελών του Τμήματος (διδακτικό προσωπικό, φοιτήτριες/ητές, διοικητικό προσωπικό). Χαράσσεται και εφαρμόζεται με γνώμονα την εν γένει υποστήριξη της ακαδημαϊκής φυσιογνωμίας και του επιστημονικού προσανατολισμού του ΠΠΣ, την προώθηση του σκοπού και του αντικειμένου του, την υλοποίηση των στρατηγικών του στόχων, καθορίζοντας τα μέσα και τους τρόπους επίτευξής τους σύμφωνα με τις ενδεικνυόμενες διαδικασίες ποιότητας και στοχεύοντας στη διαρκή διασφάλιση και βελτίωση της υψηλής ποιότητας του παραγόμενου εκπαιδευτικού, επιστημονικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου του Τμήματος σύμφωνα με τα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα και τις καλές πρακτικές του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ), τις αρχές της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (ΑΔΙΠ) και την κείμενη νομοθεσία. Την ευθύνη έγκρισης της ΠΔΠ του ΠΠΣ έχει η Συνέλευση του Τμήματος σύμφωνα με τις τεκμηριωμένες εισηγήσεις των αρμόδιων επιτροπών(ΟΜΕΑ, ΕΠΣ κτλ.).

Ειδικότερα, για την υλοποίηση της ΠΔΠ του ΠΠΣ το Τμήμα ΒΣΑΣ εφαρμόζει δράσεις και διαδικασίες που διασφαλίζουν και τεκμηριώνουν α) την καταλληλότητα της δομής και της οργάνωσης του ΠΠΣ, β) την επιδίωξη και επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων και προσόντων σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης, γ) την προώθηση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του παρεχόμενου διδακτικού έργου, δ) την καταλληλότητα των προσόντων του διδακτικού προσωπικού, ε) την προώθηση της ποιότητας και ποσότητας του ερευνητικού έργου των μελών του Τμήματος, στ) τους τρόπους σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα, ζ) το επίπεδο ζήτησης των αποκτώμενων προσόντων των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, η) την ποιότητα των υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως οι διοικητικές υπηρεσίες, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας, θ) τη διενέργεια της ετήσιας ανασκόπησης και εσωτερικής επιθεώρησης του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του ΠΠΣ, καθώς και τη συνεργασία της ΟΜΕΑ με τη ΜΟΔΙΠ του ιδρύματος.

1.2. Δράσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας

Η διασφάλιση ποιότητας του ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ, όπως συνοπτικά περιγράφεται στην προηγούμενη ενότητα, επιτυγχάνεται με τις παρακάτω δράσεις συνεχούς παρακολούθησης και περιοδικής εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης:

α) Τη σύσταση και λειτουργία Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ) του Τμήματος, η οποία είναι υπεύθυνη για την υποβολή προς διαβούλευση στη Συνέλευση του

Τμήματος τεκμηριωμένων εισηγήσεων σχετικά με: (i) τη διαμόρφωση και αναθεώρηση του ΠΠΣ, ώστε να προσαρμόζεται μεν στις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις και ερευνητικές τάσεις, τις διδακτικές ανάγκες του Τμήματος και τις προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων του, να υπηρετεί δε την κύρια αποστολή του Τμήματος, όπως αυτή ορίζεται στο ιδρυτικό του Προεδρικό Διάταγμα (άρθρο 1), ήτοι «να καλλιεργεί και να προάγει τη γνώση για τη γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό των Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών χωρών και να μελετά και να αναπτύσσει τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές σχέσεις των κρατών αυτών με την Ελλάδα», (ii) την αντιμετώπιση και επίλυση πρακτικών προβλημάτων κατά την υλοποίηση του ΠΠΣ, (iii)την παρακολούθηση, καταγραφή και αξιοποίηση εξελίξεων στα προγράμματα συναφών Τμημάτων στα ΑΕΙ της Ελλάδας και του εξωτερικού. Κατά τη διαμόρφωση και αναθεώρηση του ΠΠΣ, η ΕΠΣ συνεργάζεται με συναδέλφους των δύο ειδικεύσεων («Οικονομικά και Διεθνείς Επιχειρήσεις» και «Πολιτικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές Σπουδές») και των τριών κατευθύνσεων («Βαλκανικών Σπουδών», «Σλαβικών Σπουδών» και «Ανατολικών Σπουδών») που θεραπεύονται στο ΠΠΣ, οι οποίες/οι τροφοδοτούν την επιτροπή με τις επιστημονικές θέσεις, ερευνητικές προτάσεις και διδακτικές ανάγκες της κάθε ειδίκευσης και κατεύθυνσης σπουδών για το περιεχόμενο και την οργάνωση του ΠΠΣ τόσο ως προς τον κοινό πρώτο κύκλο σπουδών (Α΄ και Β΄ εξάμηνα)όσο και ως προς τον εξειδικευμένο δεύτερο κύκλο σπουδών (Γ΄ έως και Η΄ εξάμηνα).*[Διασφάλιση και τεκμηρίωση των δράσεων και διαδικασιών υπό στοιχεία 1.1.α-γ και στ-ζ]*

β)Τη σύσταση και λειτουργία της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του Τμήματος ΒΣΑΣ, η οποία είναι υπεύθυνη για(i)τη διαδικασία συμπλήρωσης των (ηλεκτρονικών/εντύπων) ερωτηματολογίων αξιολόγησης του διδακτικού έργου και των μαθημάτων από τις/τους φοιτήτριες/ητές, (ii) τη σύνταξη της ετήσιας εσωτερικής έκθεσης αξιολόγησης,(iii)τη σύνταξη της περιοδικής Πρότασης Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης του ΠΠΣ του Τμήματος και των παραρτημάτων αυτής και(iv)την παρακολούθηση των αξιολογικών δεικτών κατάταξης του Τμήματος σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η ΟΜΕΑ παρουσιάζει στη Συνέλευση του Τμήματος τα αποτελέσματα των παραπάνω δράσεων και προτείνει τρόπους βελτίωσης των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών προς τις/τους φοιτήτριες/ητές του Τμήματος.*[Διασφάλιση και τεκμηρίωση των δράσεων και διαδικασιών υπό στοιχεία 1.1.η-θ]*

γ)Την ετήσια Εσωτερική Αξιολόγηση του Τμήματος ΒΣΑΣ που διενεργείται υπό τον συντονισμό της ΟΜΕΑ με τη συνδρομή όλων των οργάνων και επιτροπών του Τμήματος, καθώς και αρμόδιων μελών του διοικητικού προσωπικού. Περιλαμβάνει τη συγκέντρωση, καταγραφή και επεξεργασία συγκεντρωτικών στοιχείων και ποσοτικών δεδομένων σχετικά με την εισδοχή, φοίτηση και αποφοίτηση των φοιτητριών/ών, την πρόσληψη και εξέλιξη του διδακτικού προσωπικού και του υπόλοιπου επιστημονικού και ερευνητικού προσωπικού, την υλοποίηση των προγραμμάτων σπουδών (προπτυχιακού, μεταπτυχιακών, διδακτορικών), την ερευνητική παραγωγή σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο των μελών ΔΕΠ, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εν γένει λειτουργία του Τμήματος. Τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης αποτυπώνονται στην εσωτερική έκθεση αξιολόγησης, η οποία συντάσσεται, σύμφωνα με τα παραπάνω, από την ΟΜΕΑ και αναρτάται/δημοσιοποιείται στον ιστότοπο του Τμήματος και στην ιστοσελίδα της ΜΟΔΙΠ του ιδρύματος. Η παρουσίαση της έκθεσης γίνεται σε ειδική συνεδρία της Συνέλευσης του Τμήματος, οπότε και αποφασίζονται οι αναγκαίες διορθωτικές παρεμβάσεις και βελτιωτικές ενέργειες.*[Διασφάλιση και τεκμηρίωση των δράσεων και διαδικασιών υπό στοιχεία 1.1.γ, ε και η-θ]*

δ)Την Εξωτερική Αξιολόγηση του Τμήματος ΒΣΑΣ που διενεργείται με ευθύνη της ΑΔΙΠ και της ΜΟΔΙΠ του ιδρύματος. Στις επιτροπές εξωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν ελληνόφωνοι καθηγητές ή/και ερευνητές ΑΕΙ και ιδρυμάτων του εξωτερικού. Οι

αξιολογήσεις ακολουθούν τα πρότυπα και τις διαδικασίες της ΑΔΙΠ, σε πλήρη συντονισμό με τις πρακτικές για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση που ισχύουν διεθνώς. Τα συμπεράσματα, οι συστάσεις και οι βελτιωτικές προτάσεις των επιτροπών αποτελούν βασική παράμετρο βελτίωσης των υπηρεσιών και των υποδομών του Τμήματος ΒΣΑΣ, αλλά και της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανάπτυξής του.*[Διασφάλιση και τεκμηρίωση των δράσεων και διαδικασιών υπό στοιχεία 1.1.α-ζ]*

1.3. Επικοινώνηση της πολιτικής ποιότητας

Η πολιτική ποιότητας του Τμήματος ΒΣΑΣ επικοινωνείται με τους εξής τρόπους:

α)Την ανάρτηση σε ειδικό σύνδεσμο στην ιστοσελίδα του Τμήματος (https://www.uom.gr/bso/pistopoihsh-pps-tmhmatos) προς ενημέρωση των νεοεισαχθεισών/έντων, εν ενεργεία φοιτητριών/ών και αποφοίτων, όπως και κάθε ενδιαφερόμενου, όλων των σχετικών πληροφοριών και εγγράφων περί της εφαρμογής και λειτουργίας του Συστήματος Διασφάλισης της Ακαδημαϊκής Ποιότητας του Τμήματος, ήτοι:(i)Δήλωση Πολιτικής Ποιότητας,(ii) Στοχοθεσία και Προγραμματισμός Δράσεων, (iii) Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης,(iv)Έκθεση Πιστοποίησης του ΠΠΣ του Τμήματος (με την έγκριση),(v)Ετήσιες Εσωτερικές Εκθέσεις Αξιολόγησης του Τμήματος και (vi)Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος.

β) Την ειδικότερη ενημέρωση των νεοεισαχθεισών/έντων φοιτητριών/ών περί της πολιτικής ποιότητας του Τμήματος κατά τις τελετές υποδοχής των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητριών/ών.

γ)Τη σχετική ενημέρωση σε διαλέξεις, ημερίδες και ενημερωτικές εκδηλώσεις με σκοπό την προώθηση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του Τμήματος σε ενδιαφερόμενες/ους (π.χ. σχολικές επισκέψεις, εκπαιδευτικές εκθέσεις κτλ.), καθώς και σε εθνικά και διεθνή συνέδρια που διοργανώνονται από μέλη ή ομάδες του Τμήματος.

δ)Κατά τις επαφές του Τμήματος με επαγγελματικούς φορείς, που εμπλέκονται στα προγράμματα πρακτικής άσκησης και σε ερευνητικά προγράμματα.

2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΠΣ

Όπως και τα υπόλοιπα ΠΠΣ που προσφέρονται στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ σχεδιάζεται ιδρυματικά μετά από συγκεκριμένη έγγραφη διαδικασία, η οποία προβλέπει τις/τους συμμετέχουσες/οντες, τις πηγές άντλησης πληροφοριών και το όργανο έγκρισης του προγράμματος. Στον σχεδιασμό του ΠΠΣ καθορίζονται οι στόχοι, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τα επιδιωκόμενα επαγγελματικά προσόντα και ο τρόπος επίτευξής τους. Τα ως άνω στοιχεία και τα στοιχεία της δομής του ΠΠΣ δημοσιοποιούνται στο πλαίσιο του Οδηγού Σπουδών του.

2.1. Ιστορία Τμήματος ΒΣΑΣ

Το Τμήμα ΒΣΑΣ είναι ένα από τα οκτώ Τμήματα σε λειτουργία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας του δεύτερου και «νεότερου» Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, ειδικευμένου στις οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες. Ιδρύθηκε ως «Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών» με το ΠΔ 147/1990 και μετονομάστηκε το 2013 σε «Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» (ΠΔ 88/2013) Είναι η μετεξέλιξη της «Ανωτέρας Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών Θεσσαλονίκης», η οποία ιδρύθηκε το 1948 ως ΝΠΙΔ υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (ΑΝ 800/1948), η οποία αρχικώς αναβαθμίστηκε το 1958 σε Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης, μετονομάστηκε σε «Ανωτάτη Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών Θεσσαλονίκης» τετραετούς φοίτησης και τέθηκε υπό την εποπτεία αρχικώς του Υπουργείου Βιομηχανίας (ΝΔ 3876/1958) και από το 1962 του Υπουργείου Παιδείας (ΒΔ 153/1962). Το 1966 μετονομάστηκε σε «Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή Θεσσαλονίκης» και μετατράπηκε σε ΝΠΔΔ (ΝΔ 4578/1966).

Το Τμήμα ΒΣΑΣ ανήκει στη Σχολή Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών, είναι διεπιστημονικό Τμήμα, ιδρύθηκε με το ΠΔ 363/1996 και δέχτηκε τις πρώτες φοιτήτριες και φοιτητές του τον Σεπτέμβριο του 1998. Ο τρόπος εισαγωγής και ο αριθμός των κατ' έτος εισαχθεισών/κτέων φοιτητριών/ών ορίζεται με τις κείμενες διατάξεις περί εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Με το ΠΔ 88/2013 το Τμήμα ΒΣΑΣ συγχωνεύθηκε σε ένα ενιαίο Τμήμα ΒΣΑΣ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Φλώρινας) του Πανεπιστήμιου Δυτικής Μακεδονίας (ΚΥΑ 134881α/Β1/23-12-2003), το οποίο είχε αρχικώς ιδρυθεί ως Τμήμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΠΔ 203/1999). Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 1 του Ν. 4521/2018, «το Τμήμα λειτουργεί από τη σύστασή του με τις εξής κατευθύνσεις σπουδών: α) Βαλκανικών Σπουδών, β) Σλαβικών Σπουδών και γ) Ανατολικών Σπουδών. Το Τμήμα, απονέμει ενιαίο πτυχίο που προσδιορίζεται από τις ανωτέρω επιμέρους κατευθύνσεις.» Το Πρόγραμμα Σπουδών λειτουργεί με βάση τον Κανονισμό Σπουδών. Το ακαδημαϊκό έτος 2017–18 ο συνολικός αριθμός των εισαχθεισών/κτέων ήταν 222 (167 με πανελλήνιες εξετάσεις, 10 με εισιτήριες εξετάσεις (10%), 7 αλλογενείς, 3 ομογενείς, 1 από τη μουσουλμανική μειονότητα Θράκης, 1 από μετεγγραφή βάσει του άρθρου 21 Ν. 4332/2015, 4 βάσει του άρθρου 35 Ν. 3794/2009 με 5%, 2 από το 90% ΓΕΛ/ΕΠΑΛΒ Γενική Σειρά Εσπερινά, 6 αθλητές, 9 με κατατακτήριες εξετάσεις και 12 μέσω του προγράμματος Erasmus+).

2.2. Οργάνωση του ΠΠΣ (Κύκλοι σπουδών, Κατευθύνσεις, Ειδικεύσεις, Προοπτικές απασχόλησης)

Το ΠΠΣ του Τμήματος είναι οργανωμένο σε δύο κύκλους. Στον πρώτο κύκλο σπουδών (Α΄ και Β΄ εξάμηνο), ο οποίος είναι κοινός για το σύνολο των φοιτητριών/ών επιχειρείται η εξοικείωση με τον γεωγραφικό χώρο και η απόκτηση άρτιας γνώσης των βασικών

εννοιολογικών και αναλυτικών εργαλείων των επιστημών που θεραπεύονται. Με την ένταξή τους σε ξένη γλώσσα κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, οι φοιτήτριες/ητές δεσμεύονται για την κατεύθυνση του τίτλου σπουδών τους, η οποία ξεκινά στο Ε΄ εξάμηνο. Με τον τρόπο αυτό, οι σπουδές γίνονται πιο εφαρμοσμένες στον δεύτερο κύκλο σπουδών (από Γ΄ έως και Η΄ εξάμηνο), όπου το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν οι φοιτήτριες/ητές καθορίζεται από την ειδίκευση που επιλέγουν στο Γ΄ εξάμηνο: α) Οικονομικά και Διεθνείς Επιχειρήσεις και β) Πολιτικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές Σπουδές.

Η ειδίκευση Οικονομικά και Διεθνείς Επιχειρήσεις προσφέρει την ευκαιρία στις/στους φοιτήτριες/ητές να σπουδάσουν ζητήματα σχετικά με τις οικονομίες των βαλκανικών, σλαβικών και ανατολικών χωρών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών επιχειρείται η εξοικείωση με τις οικονομίες της περιοχής και η απόκτηση άρτιων γνώσεων στα βασικά εννοιολογικά και αναλυτικά εργαλεία των οικονομικών επιστημών. Με τον τρόπο αυτό, στον δεύτερο κύκλο οι σπουδές γίνονται πιο εφαρμοσμένες εστιάζοντας πάντοτε στον ίδιο γεωγραφικό χώρο. Για την αποτελεσματικότερη ανάλυση της οικονομικής συμπεριφοράς, η διεύρυνση της κοινωνικοπολιτικής γνώσης για τις περιοχές ενδιαφέροντος επιτυγχάνεται με την επιλογή μαθημάτων και από άλλα γνωστικά αντικείμενα. Το πρόγραμμα είναι σχεδιασμένο να εκπαιδεύσει τις/τους φοιτήτριες/ητές, ώστε να μπορούν να απασχοληθούν σε διεθνείς οργανισμούς και στο διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον, αποκτώντας ένα καλό υπόβαθρο όσον αφορά το οικονομικό και νομικό περιβάλλον των διεθνών επιχειρήσεων, αλλά και να μπορούν, εφόσον επιθυμούν, να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Η ειδίκευση Πολιτικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές Σπουδές εξοικειώνει τις/τους φοιτήτριες/ητές με τη μεθοδολογία των πολιτικών και κοινωνικών επιστημών, όπως και με το ιστορικό/πολιτισμικό υπόβαθρο των υπό εξέταση κοινωνιών της Ανατολικής και ΝΑ Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Πιο συγκεκριμένα δίδεται έμφαση στη δυναμική των πολιτικών συστημάτων και των διεθνών σχέσεων της περιοχής, στη μελέτη ιδιαιτέρων ζητημάτων, όπως η ασφάλεια και οι σχέσεις των χωρών αυτών με την Ευρωπαϊκή Ένωση, και στα ζητήματα κοινωνικής/εθνικής συγκρότησης και πολιτισμικής διαφοροποίησης μέσα από τη συγκριτική μελέτη των εθνών κρατών, των εθνικών/εθνοτικών ομάδων και των μειονοτήτων της περιοχής. Το πρόγραμμα είναι σχεδιασμένο να εκπαιδεύσει τις/τους φοιτήτριες/ητές, ώστε να μπορούν να απασχοληθούν σε διεθνείς οργανισμούς και σε οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, σε μη κυβερνητικούς φορείς και να μπορούν να συνεχίσουν, εφόσον επιθυμούν, τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο (με ιδιαίτερο προσανατολισμό στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης).

Συμπληρωματικά ως προς τα παραπάνω περί των δυνατοτήτων απασχόλησης, σημειώνεται ότι οι πτυχιούχοι του Τμήματος μπορούν να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ και να ανταποκριθούν στις προκηρύξεις άλλων φορέων από τον χώρο και των δύο ειδικεύσεων. Οι ειδικότητες και οι δεξιότητες που αποκτούν στη διάρκεια των σπουδών τους μπορούν να τις/τους οδηγήσουν στην απασχόληση στον δημόσιο τομέα (διπλωματικό σώμα, υπουργεία, δημόσιες υπηρεσίες), σε διεθνείς οργανισμούς (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση, Παρευξείνια Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, Οργανισμός Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων), μη κυβερνητικές οργανώσεις (π.χ. Διεθνής Αμνηστία, ΑΡΣΙΣ, Praxis κτλ.), ιδιωτικές επιχειρήσεις και τράπεζες, πολυεθνικές εταιρείες, βιβλιοθήκες και μουσεία, ερευνητικά κέντρα, καθώς και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Από το 2007 οι απόφοιτες/οι με ειδίκευση Οικονομικά και Διεθνείς Επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα εγγραφής στο Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος.

Η κατεύθυνση σπουδών ξεκινά στο Ε΄ εξάμηνο σπουδών σύμφωνα με επιλογή των φοιτητριών/ών και είναι συνάρτηση της ξένης γλώσσας, στην οποία εντάχθηκαν με την εγγραφή τους στο πρώτο εξάμηνο. Οι τρεις κατευθύνσεις σπουδών που προβλέπονται από

το ιδρυτικό ΠΔ 363/1996 και με το άρθρο 42 παρ. 1 του Ν. 4521/2018 είναι οι τρεις παρακάτω και υποστηρίζονται από τις εξής γλώσσες: α) Κατεύθυνση Βαλκανικών Σπουδών (βουλγαρική, ρουμανική, σερβοκροατική), β) Κατεύθυνση Σλαβικών Σπουδών (ρωσική, βουλγαρική, σερβοκροατική) και γ) Κατεύθυνση Ανατολικών Σπουδών (τουρκική). Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τη γλώσσα που ακολουθούν, οι φοιτήτριες/ητές επιλέγουν ή εντάσσονται σε κατεύθυνση σπουδών ως εξής: α) Με βουλγαρική γλώσσα επιλέγουν Κατεύθυνση Βαλκανικών ή Σλαβικών Σπουδών, β) με ρουμανική γλώσσα εντάσσονται στην Κατεύθυνση Βαλκανικών Σπουδών, γ) με ρωσική γλώσσα εντάσσονται στην Κατεύθυνση Σλαβικών Σπουδών, δ) με σερβοκροατική γλώσσα επιλέγουν Κατεύθυνση Βαλκανικών ή Σλαβικών Σπουδών και ε) με τουρκική γλώσσα εντάσσονται στην Κατεύθυνση Ανατολικών Σπουδών.

Τα μαθήματα γλωσσών στο Τμήμα ΒΣΑΣ αποτελούν ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας του. Οι φοιτήτριες/ητές καλούνται να επιλέξουν μεταξύ πέντε γλωσσών (βουλγαρική, ρουμανική, ρωσική, σερβοκροατική, τουρκική) στο πρώτο εξάμηνο των σπουδών τους. Η διαδικασία έχει ως εξής: Η/ο φοιτήτρια/ητής δηλώνει την επιλογή της/του ως προς τη γλώσσα με σειρά προτίμησης μεταξύ των πέντε (5) προσφερομένων και εντάσσεται στην αντίστοιχη γλώσσα με κριτήρια τη σειρά επιτυχίας της/του στο Τμήμα, ανά κατηγορία, και τη σειρά προτίμησής της/του. Στη γλώσσα που θα ενταχθούν οι φοιτήτριες/ητές παραμένουν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους, επί τέσσερα έτη, και παρακολουθούν εντατικά μαθήματα 4 ωρών εβδομαδιαίως. Η παρακολούθηση χωρίζεται σε οκτώ «κύκλους» μαθημάτων, αντίστοιχους με τα οκτώ εξάμηνα των σπουδών, και η επιτυχής εξέταση στα μαθήματα γλώσσας ενός ακαδημαϊκού έτους είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή στις εξετάσεις του επομένου.

Στη διδασκαλία των γλωσσών επιδιώκεται η κατά το δυνατόν αρτιότερη εκμάθηση τους. Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους οι απόφοιτες/οι του Τμήματος πρέπει να είναι σε θέση όχι μόνο να συνεννοούνται άνετα σε μία από τις παραπάνω γλώσσες, αλλά να έχουν άρτιο γραπτό λόγο, να διαβάζουν με άνεση επιστημονικά και λογοτεχνικά πονήματα και να είναι εξοικειωμένες/οι με την ορολογία της ειδίκευσης την οποία έχουν επιλέξει. Για τον λόγο αυτό, στα δύο τελευταία εξάμηνα των σπουδών τους τα μαθήματα γλωσσών εστιάζουν στη διδασκαλία της ορολογίας της αντίστοιχης ειδίκευσης.

Πέρα από τα τετραετούς διάρκειας υποχρεωτικά μαθήματα γλώσσας, οι φοιτήτριες/ητές έχουν τη δυνατότητα, από το Ε΄ εξάμηνο και μετά, να επιλέξουν και δεύτερη ξένη γλώσσα. Η δεύτερη γλώσσα αποτελείται από τέσσερα μαθήματα επιλογής, στα οποία η/ο φοιτήτρια/ητής μπορεί να επιλέξει να εξεταστεί. Προσφέρονται η αραβική και η αλβανική γλώσσα. Με το νέο πρόγραμμα σπουδών δεν υφίσταται περιορισμός στον αριθμό των «δεύτερων γλωσσών» που δύναται να επιλέξει η/ο φοιτήτρια/ητής. Η διετής παρακολούθηση των «δεύτερων» γλωσσών του Τμήματος στοχεύει στην καλλιέργεια των βασικών γνώσεων για την εκάστοτε γλώσσα. Επιδιώκεται οι φοιτήτριες/ητές να είναι σε θέση, μετά από τέσσερα εξάμηνα τετράωρων μαθημάτων της «δεύτερης» γλώσσας που έχουν επιλέξει, να διαβάζουν απλά κείμενα και να συνεννοούνται στον γραπτό και προφορικό λόγο με άνεση.

Στην προετοιμασία του προγράμματος διδασκαλίας των μαθημάτων έχει ληφθεί υπόψη —για όσες γλώσσες εντάσσονται στο σύστημα— η τήρηση των επιπέδων γλωσσομάθειας που έχει ορίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Για την καλύτερη γνώση των γλωσσών, με πρωτοβουλία των καθηγητών ξένων γλωσσών σε συνεργασία πάντοτε με το Τμήμα, διοργανώνονται ετησίως αποστολές εκμάθησης γλώσσας σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Μέχρι σήμερα ομάδες φοιτητριών/ών έχουν παρακολουθήσει εντατικά θερινά μαθήματα γλώσσας που διοργανώνονται από Πανεπιστήμια στη Ρωσία, Τουρκία, Σερβία, Βουλγαρία και Ρουμανία, έχοντας και τη δυνατότητα να εξεταστούν για πιστοποίηση, ενώ απόφοιτες/οι του Τμήματος ήταν σε θέση να φοιτήσουν σε μεταπτυχιακά προγράμματα

στις αντίστοιχες χώρες.

Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας είναι προαιρετική για τις/τους φοιτήτριες/ητές και μπορούν να την επιλέξουν με την έναρξη του Ζ΄ εξαμήνου ή και αργότερα, έχει συντελεστή 2 και αποδίδει στη/στον φοιτήτρια/ητή οκτώ (8) διδακτικές μονάδες και δέκα (10) μονάδες ECTS. Προϋπόθεση για την ανάληψη πτυχιακής εργασίας είναι η/ο φοιτήτρια/ητής να έχει εξεταστεί επιτυχώς στα μισά μαθήματα που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου (24 μαθήματα) και να έχει υποβάλει δύο (2) τουλάχιστον γραπτές εργασίες στα πλαίσια μαθημάτων. Η διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας είναι τουλάχιστον δύο (2) εξάμηνα, παραδίδεται για βαθμολόγηση στην/στον επιβλέπουσα/οντα και τη/τον συνεπιβλέπουσα/οντα καθηγήτρια/ητή του Τμήματος στο πλαίσιο της εξεταστικής περιόδου και, εφόσον ολοκληρωθεί επιτυχώς, απαλλάσσει τη/τον φοιτήτρια/ητή από δύο (2) μαθήματα επιλογής.

2.3. Κριτήρια σχεδιασμού/έγκρισης του ΠΠΣ

Τόσο στη φάση του αρχικού σχεδιασμού και έγκρισης του ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ όσο και στις μετέπειτα βελτιωτικές διορθώσεις/συμπληρώσεις και αναμορφώσεις του σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ελήφθησαν και λαμβάνονται σταθερά υπόψη τα εξής κριτήρια:

2.3.1. Κύρια αποστολή Τμήματος ΒΣΑΣ– Ακαδημαϊκή φυσιογνωμία και προσανατολισμός του ΠΠΣ

Όπως σημειώθηκε ήδη στην ενότητα 1.2., σύμφωνα με το άρθρο 1 του ιδρυτικού του Προεδρικού Διατάγματος 363/1996, κύρια αποστολή του Τμήματος είναι «να καλλιεργεί και να προάγει τη γνώση για τη γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό των Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών χωρών και να μελετά και να αναπτύσσει τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές σχέσεις των κρατών αυτών με την Ελλάδα». Το εν λόγω κριτήριο καθορίζει καταρχήν τη γενική διττή στόχευση του ΠΠΣ, πρώτον, στη διεπιστημονική προσέγγιση και μεθοδολογία και, δεύτερον, στη λεγόμενη μελέτη περιοχών (*areastudies*), η σύζευξη των οποίων είναι κεντρικής σημασίας για τη φυσιογνωμία του Τμήματος και το περιεχόμενο του ΠΠΣ, ιδίως στον Α΄ κύκλο σπουδών (Α΄ και Β΄ εξάμηνα). Ταυτόχρονα, ανάγει τα μαθήματα γλωσσών σε ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά του προγράμματος, καθορίζοντας την κατεύθυνση του πτυχίου.

Συνολικά και όπως αναλύεται στις επόμενες ενότητες και παραρτήματα της παρούσας πρότασης, η ακαδημαϊκή φυσιογνωμία (ιστορία, επιστημονικό πεδίο, σκοπός, διδακτικό προσωπικό, προοπτικές) και ο ευρύτερος εκπαιδευτικός, επιστημονικός και επαγγελματικός προσανατολισμός του ΠΠΣ σε όλους τους επιμέρους τομείς (π.χ. προσφερόμενα επιστημονικά πεδία, ακαδημαϊκή στόχευση, στρατηγικός σχεδιασμός Τμήματος αναφορικά με την προκήρυξη νέων θέσεων, περιεχόμενο και αντικείμενο μαθημάτων, ερευνητικός προσανατολισμός μελών ΔΕΠ και επαγγελματικός προσανατολισμός των αποφοίτων) καθορίζουν αποφασιστικά το περιεχόμενο του ΠΠΣ του Τμήματος (βλ. αναλυτικά παρακάτω). Ειδικότερα, ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής διαδικασίας και την ανταγωνιστικότητα του παρεχόμενου τίτλου σπουδών, τα παραπάνω διαμορφώνουν τους στόχους, τα γνωστικά αντικείμενα, τη δομή και την οργάνωσή τους, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα επιδιωκόμενα επαγγελματικά προσόντα σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης.

2.3.2. Η στρατηγική του ΠΠΣ στο πλαίσιο της ευρύτερης στρατηγικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Η στρατηγική ανάπτυξης και αναμόρφωσης του ΠΠΣ του Τμήματος εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης κεντρικής στρατηγικής του ιδρύματος, εξυπηρετώντας τόσο τους γενικούς στόχους (ερευνητική και διδακτική αριστεία, ερευνητική και εκπαιδευτική εξωστρέφεια, εμπλουτισμός της μαθησιακής εμπειρίας των φοιτητριών/ών και συμβολής τους στα κοινωνικά και πολιτισμικά δρώμενα της Θεσσαλονίκης, συνεργασίες με επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμούς της πραγματικής οικονομίας, του ευρύτερου δημόσιου τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, με σεβασμό στην πολυπολιτισμικότητα και διαφορετικότητα, ανάπτυξη εκπαιδευτικών και ερευνητικών δικτύων με φορείς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των γειτονικών χωρών, συμβάλλοντας με στρατηγικές δράσεις στη διασυνοριακή ανάπτυξη) όσο και επιμέρους ειδικότερες στοχεύσεις της ιδρυματικής στρατηγικής και ενισχύοντας την υλοποίησή τους με συγκεκριμένες στρατηγικές πρωτοβουλίες. Στο πλαίσιο για παράδειγμα των λειτουργικών ιδρυματικών στρατηγικών, α) το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος αναλαμβάνει τη διενέργεια θερινών σεμιναρίων και σχολείων ή συμβάλλει αποφασιστικά στην ενεργό συμμετοχή των φοιτητριών/ών του Τμήματος σε ανάλογες εκπαιδευτικές διαδικασίες, β) το Τμήμα ενισχύσει με κάθε μέσο τα γλωσσικά μαθήματα και τον ρόλο τους στο ΠΠΣ, γ) έχει ήδη ενεργοποιήσει τον θεσμό των συμβούλων σπουδών (*mentoring*) και με την έγκριση του Οργανισμού του ιδρύματος θα ενεργοποιήσει τον θεσμό του συνηγόρου του φοιτητή, γ) συνεργάζεται στενά με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου για παροχή μαθημάτων ελεύθερης επιλογής (ιδίως με το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της ίδιας Σχολής), δ) προσκαλεί διακεκριμένους καθηγητές στην έρευνα για διαλέξεις/σεμινάρια, ε) διευρύνει διαρκώς το δίκτυο εκπαιδευτικής και ερευνητικής συνεργασίας με γειτονικές χώρες κτλ.

2.3.3. Φοιτητική συμμετοχή

Κατά τη διαδικασία κάθε αναθεώρησης και βελτιωτικής τροποποίησης του ΠΠΣ, η συμμετοχή των φοιτητριών/ών του Τμήματος είναι ενεργή. Οι θέσεις τους, όπως αυτές εκφράζονται θεσμικά στα μέλη της ΕΠΣ και στη Συνέλευση του Τμήματος, συζητούνται και λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαμόρφωση του ΠΠΣ. Επίσης, σε ετήσια βάση διοργανώνεται ημερίδα ενημέρωσης των πρωτοετών φοιτητριών/ών σχετικά με την επιλογή ειδίκευσης (οικονομική-πολιτική) με ομιλίες καθηγητών και των δύο ειδικεύσεων, όπου παρουσιάζεται το ειδικότερο πρόγραμμα σπουδών και οι επαγγελματικές προοπτικές κάθε ειδίκευσης.

2.3.4. Αξιοποίηση εμπειρίας εξωτερικών φορέων από την αγορά εργασίας – Παροχή ευκαιριών εργασιακής εμπειρίας

Η αξιοποίηση της εμπειρίας εξωτερικών φορέων από την αγορά εργασίας και η παροχή ευκαιριών εργασιακής εμπειρίας στις/στους φοιτήτριες/ητέςτου Τμήματος επηρεάζουν αποφασιστικά τη διαμόρφωση του ΠΠΣ του Τμήματος. Η εν λόγω στόχευση εξυπηρετείται και από τη δράση των εξής ιδρυματικών θεσμών:

α)Ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (βλ. ενότητα 4.10.) έχει ως τώρα διευκολύνει την αξιοποίηση της εμπειρίας εξωτερικών φορέων από την αγορά εργασίας στη διαμόρφωση του ΠΠΣ του Τμήματος. Συγκεκριμένα, για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και της εν γένει λειτουργίας του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης, ζητείται από τους συνεργαζόμενους φορείς να καταθέσουν εγγράφως τις παρατηρήσεις τους στο πλαίσιο των αξιολογήσεων των φοιτητριών/ών που απασχόλησαν, τους δίνεται δε η ευκαιρία να μοιραστούν και διά ζώσης την εμπειρία τους κατά τις εκδηλώσεις και δράσεις εξωστρέφειας που διοργανώνει τόσο το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης και η Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) (βλ. ενότητα 6.4.1.) του ιδρύματος όσο και τα εργαστήρια του Τμήματος.

β) Η Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΚΕ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας έχει επίσης συμβάλει κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της στην αξιοποίηση της εμπειρίας εξωτερικών φορέων από την αγορά εργασίας, αναλαμβάνοντας τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση δράσεων που στοχεύουν στην προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στο ίδρυμα. Οι δράσεις της συνέβαλαν στη διαμόρφωση ενός διαύλου επικοινωνίας μεταξύ της αγοράς εργασίας και των παρεχόμενων σπουδών στο Τμήμα, αξιοποιώντας την εμπειρία εξωτερικών φορέων από την αγορά εργασίας μέσω της διοργάνωσης εκδηλώσεων δημοσιότητας, της εισαγωγής μαθημάτων Επιχειρηματικότητας στο Τμήμα ΒΣΑΣ, όπως και στα υπόλοιπα Τμήματα του ιδρύματος, της παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού για την επιχειρηματικότητα/καινοτομία, της διεξαγωγής μελετών περιπτώσεων, της διοργάνωσης επισκέψεων σε επιχειρήσεις, θερμοκοιτίδες, τεχνολογικά πάρκα, ερευνητικά κέντρα, σεμινάρια καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, της παροχής συμβουλευτικής καθοδήγησης φοιτητριών/ών στην επιχειρηματικότητα, της λειτουργίας του Εργαστηρίου Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας, του προσδιορισμού παραγόντων που επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα, της ανάπτυξης μηχανισμού παρακολούθησης της σταδιοδρομίας των φοιτητριών/ών, της ανάπτυξης δικτυακού τόπου της ΜΚΕ με πληροφορίες σχετικά με το σύνολο των δραστηριοτήτων της (προσφερόμενα μαθήματα, πρόγραμμα σεμιναρίων και ανοιχτών σεμιναρίων ειδικής θεματολογίας, Εργαστήριο Επιχειρηματικότητας, παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής, μελέτη επιχειρηματικών περιπτώσεων κτλ.). Επίσης, ενόσω λειτούργησε, ο εν λόγω ιστότοπος πρόσφερε τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών αλληλεπίδρασης με την/τον χρήστη εξατομίκευσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, υποβολής στοιχείων για περαιτέρω επεξεργασία και αξιοποίησης εξειδικευμένου S/W για την ανάπτυξη επιχειρηματικών σχεδίων, αξιολόγησης ισολογισμών και επιλογής επενδύσεων κτλ. Παράλληλα, επέτρεψε την ανάρτηση ανακοινώσεων, ενημερώσεων και εκπαιδευτικού υλικού, την παρουσίαση των αποτελεσμάτων από τις υλοποιούμενες παρεμβάσεις, την αξιολόγηση των δράσεων της ΜΚΕ, την υποβολή προτάσεων βελτίωσης και πολλαπλασιασμού των δυνατοτήτων της και τη διασύνδεση με ιστοτόπους άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Συγχρόνως, ο ιστότοπος της ΜΚΕ ήταν ενταγμένος στο ενιαίο πληροφοριακό σύστημα της ΔΑΣΤΑ/ΠΑΜΑΚ με αποτέλεσμα να υπάρχει πλήρης και αμφίδρομη πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων της ΔΑΣΤΑ (στοιχεία παραγωγικών φορέων, φοιτητριών/ών, παρακολούθηση δεικτών κτλ.).Όπως σημειώθηκε παραπάνω, μεταξύ των σημαντικότερων σχετικών δραστηριοτήτων της ΜΚΕ ήταν και αυτή της ένταξης μαθημάτων επιλογής Επιχειρηματικότητας στα ΠΠΣ των Τμημάτων του ιδρύματος, στοχεύοντας στην ουσιαστική επαφή των φοιτητριών/ών με την επιχειρηματικότητα, την ανάπτυξη αυτενέργειας και της ερευνητική τους ικανότητας, τη βελτίωση των δεξιοτήτων τους, την εξοικείωση με την αντιμετώπιση επιχειρηματικών προβλημάτων, τη μύησή τους στις απαιτήσεις της διαδικασίας παραγωγής και την επαφή τους με επιχειρηματίες, οι οποίες/οι ως επισκέπτριες/ες εισηγήτριες/ητές είχαν τη δυνατότητα να αποκαλύψουν τις ιδιαιτερότητες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η υλοποίηση των μαθημάτων επιχειρηματικότητας συνοδεύτηκε ασφαλώς από την προμήθεια ή/και την προσαρμογή/ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο με τη σειρά του συντέλεσε στην ωρίμανση και την κινητοποίηση της αντίληψης των φοιτητριών/ών, στην ανάπτυξη/αξιοποίηση της διαίσθησης και τέλος στην ενεργοποίηση της δημιουργικής σκέψης. Από τη σύνθεση όλων των παραπάνω, κεντρική επιδίωξη ήταν να προκύψει το κατάλληλο ψυχονοητικό υπόβαθρο, ώστε οι φοιτήτριες/ητές αφενός μεν να αναπτύξουν και να εκδηλώσουν τάσεις επιχειρηματικότητας αφετέρου δε να καταστούν ικανότερες/οι στην οργάνωση και διοίκηση της δικής τους επιχείρησης. Στο εν λόγω πλαίσιο, και δεδομένου του ήδη υψηλού αριθμού προπτυχιακών μαθημάτων Επιχειρηματικότητας στο Τμήμα ΒΣΑΣ, εισήχθη στο ΠΠΣ του Τμήματος το μάθημα της Ηλεκτρονικής

Επιχειρηματικότητας (*E-Business*).

Επίσης, με στόχο τη διευκόλυνση ένταξης των φοιτητριών/ών στην αγορά εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εκφρασμένες προσδοκίες τους για ενίσχυση των γνώσεών τους σε θέματα εκπαίδευσης και διδακτικής, και ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις του νόμου περί απόκτησης Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, το Τμήμα συμπεριέλαβε στο ΠΠΣ ως επιλογής τα απαιτούμενα παιδαγωγικά μαθήματα διδακτικής και πρακτικής άσκησης στη διδασκαλία μαθημάτων α) πολιτικών και νομικών επιστημών για την ειδίκευση Πολιτικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές Σπουδές και β) οικονομικών επιστημών για την ειδίκευση Οικονομικά και Διεθνείς Επιχειρήσεις. Τα εν λόγω μαθήματα, αν και συμπεριλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών, δεν προσφέρονται ακόμη, καθώς εκκρεμεί η υπουργική έγκριση του σχετικού αιτήματος του Τμήματος.

Τέλος, προκειμένου να ενισχυθούν οι προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων, έχουν ενταχθεί στο ΠΠΣ πέντε (5) μαθήματα (Οικονομετρία, Στατιστική με Χρήση Η/Υ, Αρχές της Επιστήμης των Υπολογιστών, Θέματα της Επιστήμης των Υπολογιστών και Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα), η επιτυχής εξέταση σε τέσσερα (4) εκ των οποίων εξασφαλίζει τη χορήγηση αναλυτικής βαθμολογίας που βεβαιώνει τη γνώση Πληροφορικής και Χειρισμού Η/Υ.

2.3.5. Ομαλή μετάβαση των φοιτητριών/ών σε όλα τα στάδια σπουδών

Η ύλη όλων των μαθημάτων είναι ορθολογικά κατανεμημένη και λαμβάνει υπόψη το μαθησιακό επίπεδο των φοιτητριών/ών κατά την έναρξη του εξαμήνου, καθώς και τις εργατοώρες που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος. Μέλημα του Τμήματος υπήρξε εξαρχής (και παραμένει) η ισομερής κατανομή του φόρτου εργασίας σε όλα τα μαθήματα, τόσο τα υποχρεωτικά όσο και τα επιλογής, ώστε η συμμετοχή των φοιτητριών/ών σε αυτά να είναι ισόρροπη και η επιλογή να γίνεται με βάση το ενδιαφέρον τους για τα περιεχόμενα του κάθε μαθήματος.

Το ακαδημαϊκό εξάμηνο διαρκεί δεκατρείς εβδομάδες και όλα τα διδασκόμενα μαθήματα είναι τετράωρα ανά εβδομάδα με τέσσερις (4) διδακτικές μονάδες και πέντε (5) μονάδες ECTS.Η ορθολογική αυτή κατανομή επιτρέπει την ισότιμη αντιμετώπιση όλων των μαθημάτων από τις/τους φοιτήτριες/ητές. Στον Α΄ κύκλο σπουδών (Α΄–Β΄ εξάμηνα), οι φοιτήτριες/ές παρακολουθούν και εξετάζονται σε δώδεκα (12) μαθήματα συνολικά [δέκα (10) υποχρεωτικά και δύο (2) ξένης γλώσσας (υποχρεωτικά επιλογής)]. Στον Β΄ κύκλο σπουδών (Γ΄–Η΄ εξάμηνα), παρακολουθούν και εξετάζονται σε τριάντα έξι (36) μαθήματα, τα οποία διαφοροποιούνται ανά ειδίκευση. Στην ειδίκευση Πολιτικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές Σπουδές περιλαμβάνονται έξι (6) μαθήματα ξένης γλώσσας (υποχρεωτικά επιλογής), δεκαοχτώ (18) υποχρεωτικά ειδίκευσης και δώδεκα (12) επιλογής (συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων της δεύτερης γλώσσας, εφόσον επιλεγεί). Στην ειδίκευση Οικονομικά και Διεθνείς Επιχειρήσεις περιλαμβάνονται έξι (6) μαθήματα ξένης γλώσσας (υποχρεωτικά επιλογής), είκοσι δύο (22) υποχρεωτικά ειδίκευσης και οκτώ (8) επιλογής (συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων της δεύτερης γλώσσας, εφόσον επιλεγεί). Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι φοιτήτριες/ητές έχουν όλα τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εφόδια για να παρακολουθήσουν με επιτυχία μεταπτυχιακές σπουδές σε Πανεπιστήμια είτε του εσωτερικού είτε του εξωτερικού, όπως έχει αποδείξει η επιτυχημένη πορεία των αποφοίτων του Τμήματος σε μεταπτυχιακούς κύκλους σπουδών της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

Η επιλογή μίας από τις πέντε (5) προσφερόμενες ξένες γλώσσες είναι υποχρεωτική (μαθήματα ΥΕ). Με την εγγραφή στο Α΄ εξάμηνο, οι φοιτήτριες/ητές δηλώνουν την επιλογή τους ως προς τη γλώσσα με σειρά προτίμησης. Η δήλωση γίνεται αποδεκτή βάσει κριτηρίων (βλ. παραπάνω υπό 2.2.). Η ένταξη στη γλώσσα αυτή είναι δεσμευτική για όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Τα μαθήματα ξένης γλώσσας συνδέονται ως «αλυσίδα» για

τα τέσσερα έτη σπουδών, καθώς το δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις προϋποθέτει επιτυχή εξέταση στα προηγούμενα της ίδια γλώσσας. Η δεύτερη ξένη γλώσσα (αραβική, αλβανική) προσφέρεται ως μάθημα ελεύθερης επιλογής για τέσσερα (4) εξάμηνα (Ε΄, ΣΤ΄, Ζ΄ και Η΄ εξάμηνο).Επιπλέον, από το Ε΄ εξάμηνο και μετά προσφέρονται από τέσσερα (4) μαθήματα αρμενικής και εβραϊκής γλώσσας. Αυτά όμως είναι εκτός προγράμματος σπουδών και δεν προσμετρούνται στα αναγκαία για τη λήψη πτυχίου, ούτε στην εξαγωγή του βαθμού πτυχίου.

2.3.6. Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Ακαδημαϊκών Μονάδων

Ο προβλεπόμενος φόρτος σπουδών σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Ακαδημαϊκών Μονάδων καθορίζει τη δομή και την οργάνωση του ΠΠΣ του Τμήματος. Για τη λήψη πτυχίου, η/ο φοιτήτρια/ητής οφείλει να εξετασθεί επιτυχώς σε σαράντα οκτώ (48) μαθήματα, συγκεντρώνοντας τουλάχιστον 240 πιστωτικές μονάδες (ECTS) σύμφωνα με το European Credit Transferring System. Όπως σημειώθηκε παραπάνω (ενότητα 2.2.), η προαιρετική εκπόνηση πτυχιακής εργασίας αποδίδει δέκα (10) μονάδες ECTS, η δε πρακτική άσκηση εντάσσεται στο πρόγραμμα σπουδών με πέντε (5) μονάδες ECTS, αλλά επίσης δεν είναι υποχρεωτική.

2.3.7. Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα

Η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα στη διαμόρφωση του ΠΠΣ πραγματοποιείται με πολλούς τρόπους, όπως α) η ένταξη μεθοδολογικών μαθημάτων τα οποία εξοικειώνουν τις/τους φοιτήτριες/ητές με την ερευνητική διαδικασία, καθώς και η συμπερίληψη συγκεκριμένων σχετικών διδακτικών ενοτήτων σε επιμέρους μαθήματα, β) η εκπόνηση συμπληρωματικών εργασιών στο πλαίσιο διαφόρων μαθημάτων, με σκοπό την εντρύφηση των φοιτητριών/ών στην ερευνητική διαδικασία, γ) η δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας ως μαθήματος επιλογής κατά το τελευταίο έτος σπουδών, η οποία έχει ερευνητικό χαρακτήρα και εποπτεύεται από μέλη ΔΕΠ της κάθε ειδίκευσης (βλ. παραπάνω), δ) η συμμετοχή των προπτυχιακών φοιτητριών/ών στις ερευνητικές ομάδες και στα ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ, ε) η συχνή πρόσκληση ερευνητών και ακαδημαϊκών δασκάλων από άλλα ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού για να δώσουν διαλέξεις στο πλαίσιο συγκεκριμένων προπτυχιακών μαθημάτων, στ) η διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, ημερίδων και ερευνητικών εργαστηρίων, στα οποία οι προπτυχιακές/οί φοιτήτριες/ητές συμμετέχουν συστηματικά. Η διεθνής εμπειρία και δραστηριοποίηση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος μέσω της συμμετοχής τους σε διεθνείς επιστημονικές ενώσεις και συνεργασίες συμβάλλει επίσης αποφασιστικά στην προσαρμογή του ΠΠΣ στις σύγχρονες διδακτικές πρακτικές και επιστημονικές εξελίξεις, καθώς και στον διαρκή εμπλουτισμό της ύλης των μαθημάτων, ώστε να συμβαδίζει με τη διεθνή έρευνα και διδακτική πρακτική.

2.3.8. Ενσωμάτωση νέων γνώσεων στο ΠΠΣ

Η ποιότητα του ΠΠΣ διασφαλίζεται και μέσω της διαρκούς μέριμνας για ενσωμάτωση νέων γνώσεων σε αυτό. Η ενσωμάτωση επιτυγχάνεται ιδίως α) με την εισαγωγή κατόπιν αιτιολογημένων προτάσεων νέων μαθημάτων που εμπίπτουν στον προσανατολισμό και τη φυσιογνωμία του Τμήματος, όπως περιγράφηκε παραπάνω, β) με τον εμπλουτισμό και την ανανέωση της ύλης, καθώς και την ετήσια επικαιροποίηση της βιβλιογραφίας των μαθημάτων από την/τον διδάσκουσα/οντα και γ) με την εφαρμογή ποικίλων και καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας. Οι νέες γνώσεις συγκροτούνται και προσφέρονται στις/στους φοιτήτριες/ητές μέσω της συνεχούς βιβλιογραφικής ενημέρωσης των μελών ΔΕΠ, της συστηματικής συμμετοχής τους σε διεθνή συνέδρια, της προσωπικής τους

επιστημονικής έρευνας και της συστηματικής συμμετοχής τους στο πρόγραμμα μετακίνησης διδασκόντων για διδασκαλία ERASMUS+.

2.3.9. Συγκριτική αξιολόγηση με άλλα ΠΠΣ ΑΕΙ του εσωτερικού/εξωτερικού

Η συγχώνευση του Τμήματος ΒΣΑΣ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Φλώρινας) του Πανεπιστήμιου Δυτικής Μακεδονίας σε ένα ενιαίο Τμήμα ΒΣΑΣ (ΠΔ 88/2013)εξασφάλισε ένα πολυάριθμο διδακτικό και ερευνητικό δυναμικό σε μια περίοδο, όπου ο εμπλουτισμός με νέο ανθρώπινο δυναμικό υπήρξε εξαιρετικά δύσκολος για τα περισσότερα πανεπιστημιακά Τμήματα. Η εξέλιξη αυτή επηρέασε ασφαλώς θετικά τη διαμόρφωση και τον εμπλουτισμό του ΠΠΣ του νέου Τμήματος, το οποίο διατηρεί πλέον αποκλειστικά ορισμένα σημαντικά χαρακτηριστικά που απουσιάζουν από τα ΠΠΣ άλλων συγγενών Τμημάτων της ημεδαπής, τα οποία α) είτε διατηρούν έναν αποκλειστικά γλωσσικό/φιλολογικό/πολιτισμικό προσανατολισμό και δη περιορισμένου γεωγραφικού προσδιορισμού [π.χ. Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών (ΕΚΠΑ) και Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών (ΔΠΘ)], β) είτε εξυπηρετούν «σπουδές περιοχής» σαφώς μικρότερης γεωγραφικής εμβέλειας [Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών (ΕΚΠΑ) και Μεσογειακών Σπουδών (Πανεπιστήμιο Αιγαίου)]. Αυτά τα συγκριτικά πλεονέκτημα αποτυπώνονται και στο γεγονός ότι, όπως τουλάχιστον προκύπτει από τη συγκριτική ανάλυση των βάσεων εισαγωγής των εν λόγω Τμημάτων, το Τμήμα ΒΣΑΣ παραμένει σταθερά το πλέον ανταγωνιστικό. Τα παραπάνω πλεονεκτήματα ισχύουν συγκριτικά και έναντι του Τμήματος Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Από τα ΠΠΣ που προσφέρονται σε πανεπιστημιακά Τμήματα της αλλοδαπής ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν α) το ΠΠΣ Βαλκανικών Σπουδών του Department of Cross-Cultural and Regional Studies του University of Copenhagen στη Δανία, το οποίο επικεντρώνεται στην ευρύτερη βαλκανική περιοχή με έμφαση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία και Μαυροβούνιο και στις γλώσσες, τη λογοτεχνία, τους πολιτισμούς και τις κοινωνίες των εν λόγω χωρών β) το ΠΠΣ Βαλκανικών Σπουδών του Sofia UniversitySt. Kliment Ohridski στη Βουλγαρία, το οποίο παρέχει εξειδικευμένες γνώσεις στις βαλκανικές γλώσσες και πολιτισμούς (βουλγαρική, αλβανική, ελληνική και ρουμανική) με ειδίκευση στη Φιλολογία (γλωσσολογία και λογοτεχνία), στην Ιστορία και τον Πολιτισμό και την Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία, παρέχοντας τη δυνατότητα για δεύτερη ειδίκευση στις Πολιτικές Σπουδές, τις Διεθνείς Σχέσεις κτλ. και γ) το ΠΠΣ Νοτιο-σλαβονικών και Βαλκανικών Σπουδών του ομότιτλου Τμήματος του Charles University στη Τσεχία, με ειδικεύσεις στις γλώσσες, τη λογοτεχνία και την ιστορία της βαλκανικής περιοχής και διδασκόμενες γλώσσες τη βουλγαρική, κροατική, σλοβενική, σερβική, ρουμανική και αλβανική. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, το συγκριτικό πλεονέκτημα του ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ είναι προφανώς ο ευρύτερος προσανατολισμός των περιοχών μελέτης και διδασκόμενων γλωσσών, καθώς και η πολιτική-οικονομική ειδίκευση παράλληλα με τα παραπάνω. Ορισμένα ερευνητικά κέντρα που λειτουργούν στον ευρωπαϊκό χώρο επικεντρώνονται επίσης στις βαλκανικές σπουδές ή τις σπουδές ΝΑ Ευρώπης, όπως το Centre for Southeast European Studies του University of Graz στην Αυστρία ή το M. Drynov Center for Bulgarian and Balkan Studies του National University of Kharkiv στην Ουκρανία, αλλά δεν προσφέρουν ΠΠΣ, ενώ ισχύουν και εδώ όσα συγκριτικά σημειώθηκαν παραπάνω ως πλεονεκτήματα του Τμήματος ΒΣΑΣ σε σχέση με τα προαναφερόμενα Τμήματα.

3. ΦΟΙΤΗΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ παρέχει τις αναγκαίες προϋποθέσεις στις/στους φοιτήτριες/ητές, ώστε αυτές/οί να ενθαρρύνονται να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία μάθησης. Οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι αξιολόγησης των φοιτητριών/ών είναι προσανατολισμένες προς αυτή την κατεύθυνση.

3.1. Γενικές αρχές

Όπως αναπτύχθηκε αναλυτικά παραπάνω (βλ. υποενότητα 2.2.), το ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ είναι οργανωμένο σε δύο κύκλους σπουδών (εξάμηνα Α΄-Β΄ και Γ΄-Η΄), δύο ειδικεύσεις («Οικονομικά και Διεθνείς Επιχειρήσεις» και «Πολιτικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές Σπουδές») και τρεις κατευθύνσεις («Βαλκανικών Σπουδών», «Σλαβικών Σπουδών» και «Ανατολικών Σπουδών»). Δεδομένης της πολυσχιδίας των επιστημονικών αντικειμένων που καλύπτονται, στα μαθήματα του ΠΠΣ εφαρμόζονται ποικίλες διδακτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις, αντίστοιχες με την ιδιαίτερη επιστημονική φύση και τις διδακτικές ανάγκες του κάθε αντικειμένου, το επίπεδο ή το έτος σπουδών όπου προσφέρονται.

Το ΠΠΣ του Τμήματος είναι προσανατολισμένο στη φοιτητοκεντρική μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση, ενισχύοντας τα κίνητρα των φοιτητριών/ών, την αυτοαξιολόγηση και την ενεργό συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία. Η εφαρμογή του ΠΠΣ και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του με έμφαση στην εφαρμογή της φοιτητοκεντρικής μάθησης και διδασκαλίας παρακολουθείται συνεχώς, με σκοπό: α) τη διασφάλιση του σεβασμού της διαφορετικότητας των φοιτητριών/ών μεριμνώντας για τις ποικίλες ανάγκες τους και υιοθετώντας ευέλικτες μαθησιακές κατευθύνσεις, β) τη μελέτη και χρήση διαφορετικών τρόπων παράδοσης κατά περίπτωση, γ) τη χρήση ποικίλων παιδαγωγικών μεθόδων με ευέλικτο τρόπο, δ) την τακτική αξιολόγηση των τρόπων παράδοσης και εφαρμογής παιδαγωγικών μεθόδων, επιτρέποντας ρυθμιστικές/βελτιωτικές παρεμβάσεις στη διαμόρφωση και εφαρμογή τους, ε) την τακτική αξιολόγηση της ποιότηταςκαιαποτελεσματικότηταςτουδιδακτικούέργου,όπωςτεκμηριώνεται ιδίως από την αξιολόγησή του από τις/τους φοιτήτριες/ητές, στ) την ενίσχυση της αίσθησης αυτονομίας της/του φοιτήτριας/ητή, παράλληλα ωστόσο με τη διασφάλιση της επαρκούς καθοδήγησής της/του από τις/τους καθηγήτριες/ητές, ζ) την προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού στη μεταξύ τους σχέση και η) την εφαρμογή διαδικασιών διαχείρισης των φοιτητικών παραπόνων και αιτημάτων.

Για την εξυπηρέτηση των παραπάνω σκοπών, διασφαλίζεται: α) η πλήρης ενημέρωση όλων των εμπλεκομένων μερών σχετικά με τις λεπτομέρειες του υφιστάμενου συστήματος και μεθόδων εξετάσεων, β) η εκ των προτέρων δημοσίευση των κριτηρίων και μεθόδων αξιολόγησης, γ) η παροχή πληροφοριών και συμβουλών στις/στους φοιτήτριες/ητές σχετικά με τη μαθησιακή διαδικασία, αναγνωρίζοντας ότι η αξιολόγησή τους αποτυπώνει τον βαθμό επίτευξης των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, δ) η αντικειμενικότερη δυνατή αξιολόγηση των φοιτητριών/ών κατά τρόπο συνεκτικό, δίκαιο και σύμφωνο με τις ορισθείσες διαδικασίες και ε) η δυνατότητα φοιτητικών ενστάσεων σύμφωνα με σχετική επίσημη διαδικασία.

3.2. Μέθοδοι φοιτητοκεντρικής διδασκαλίας και μάθησης

Οι εφαρμοσμένες μέθοδοι/διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης στο Τμήμα ΒΣΑΣ δεν αναπτύσσονται χωριστά στην παρούσα πρόταση, καθώς το Τμήμα αναγνωρίζει αμφότερες

ως πτυχές μιας ενιαίας μεθόδου/διαδικασίας, όπου η έμφαση μεταφέρεται από την/τον καθηγήτρια/ητή στη/στον φοιτήτρια/ητή, στην/στον οποία/ο αναπτύσσονται οι αναγκαίες δεξιότητες και πρακτικές που ενισχύουν την αίσθηση αυτονομίας αλλά και της ευθύνης που αυτή συνεπάγεται τόσο στην υλοποίηση όσο και στην αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας. Ως εκ τούτου, η έμφαση μετατοπίζεται από την παροχή γνώσης στην ανάπτυξη της αναγκαίας κριτικής ικανότητας για την ουσιαστική της αξιοποίησης και την ενίσχυση της δια βίου μάθησης. Πέραν λοιπόν από τα καθορισμένα κοινώς υποχρεωτικά, αλλά και τα υποχρεωτικά ειδίκευσης μαθήματα, τα οποία καθορίζουν κατ' ελάχιστον τα απαραίτητα γνωστικά εφόδια κάθε ακαδημαϊκής περιοχής, οι φοιτήτριες/ητές επιλέγουν διαρκώς το περιεχόμενο και το αντικείμενο των σπουδών τους καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης.

Η δυνατότητα αυτή προφανώς εκτείνεται πέραν της αυτονόητης επιλογής μεταξύ διαφόρων μαθημάτων επιλογής που εμπεριέχονται σε διευρυμένες σε αριθμό και αντικείμενα δεξαμενές. Ήδη με την εισαγωγή τους στο Τμήμα, οι φοιτήτριες/ητές καλούνται καταρχάς να επιλέξουν με σειρά προτίμησης (ως υποχρεωτικό κατ' επιλογή μάθημα) μία από τις πέντε προσφερόμενες γλώσσες (βουλγαρική, ρουμανική, ρωσική, σερβοκροατική, τουρκική), καθορίζοντας την κατεύθυνση των σπουδών τους (βλ. ενότητα 2.2.). Η ένταξή τους στην αντίστοιχη γλώσσα καθορίζεται με κριτήρια τη σειρά επιτυχίας της/του στο Τμήμα, ανά κατηγορία, και τη δηλωθείσα σειρά προτίμησης. Οι φοιτήτριες/ητές συνεχίζουν να παρακολουθούν μαθησιακά τη γλώσσα στην οποία εντάχθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Διατηρούν ωστόσο το δικαίωμα αλλαγής της αρχικής τους επιλογής και ένταξής τους σε μία άλλη γλώσσα επόμενης επιλογής τους στην αρχική δήλωση προτίμησης. Ο μόνος αυτός περιορισμός (ένταξη σε επόμενη επιλογή) εξυπηρετεί τόσο την αποτροπή συγκέντρωσης υπεράριθμων στις πλέον δημοφιλείς γλώσσες (επί του παρόντος, ρωσική και τουρκική) όσο και τη δικαιότερη και αξιοκρατικότερη κατανομή των εκπαιδευομένων. Πέρα από τα τετραετούς διάρκειας υποχρεωτικά μαθήματα γλώσσας, οι φοιτήτριες/ητές έχουν τη δυνατότητα, από το Ε΄ εξάμηνο και μετά, να επιλέξουν και δεύτερη ξένη γλώσσα (αλβανική ή αραβική). Από το ίδιο εξάμηνο και μετά προσφέρονται επίσης από τέσσερα μαθήματα αρμενικής και εβραϊκής, τα οποία όμως είναι εκτός προγράμματος σπουδών και δεν προσμετρώνται στα απαιτούμενα μαθήματα για τη λήψη πτυχίου ούτε στην εξαγωγή του βαθμού πτυχίου. Η δεύτερη σημαντική επιλογή των φοιτητριών/ών ως προς τον καθορισμό του περιεχομένου των σπουδών τους είναι αυτή της επιλογής ειδίκευσης μεταξύ «Οικονομικών και Διεθνών Επιχειρήσεων» και «Πολιτικών, Κοινωνικών και Πολιτισμικών Σπουδών».

Η φοιτητοκεντρική έμφαση του ΠΠΣ του Τμήματος αποτυπώνεται επίσης σε μια σειρά από διαδικασίες και μεθόδους, όπως η οργάνωση διαδικασιών συμμετοχικής, φροντιστηριακής, εργαστηριακής, επιτόπιας, σεμιναριακής διδασκαλίας και μάθησης, τη δυνατότητα επιλογής συγγραμμάτων, τη χρήση πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης, την προσαρμογή της διδακτικής/μαθησιακής, αλλά και αξιολογικής διαδικασίας σε περιπτώσεις μαθησιακής δυσκολίας, τη λειτουργία του θεσμού των συμβούλων σπουδών, τη φοιτητική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των επιμέρους διδασκουσών/όντων (πέραν της αξιολόγησης της φοιτητικής επίδοσης), την υποχρεωτική λειτουργία ωρών γραφείου για όλες/ους τις/τους διδάσκουσες/οντες κτλ.

Ο καθιερωμένος τύπος παράδοσης όλων των μαθημάτων είναι η τετράωρη εβδομαδιαίως διδασκαλία με τη μορφή ανοιχτής διάλεξης σε ακροατήριο αμφιθεάτρου ή αίθουσας, η οποία ακολουθείται από ή συνδυάζεται με καθοδηγούμενη συζήτηση σεμιναριακού ή μη τύπου, καθώς και ασκήσεις που αποσκοπούν στην κριτική επεξεργασία του περιεχομένου της ύλης, την επίλυση τυχόν προβλημάτων που προκύπτουν κατά την προετοιμασία του μαθήματος, την περαιτέρω διερεύνηση σχετικής περιπτωσιολογίας, καθώς και ζητημάτων ή ερωτημάτων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια των διαλέξεων,

την ενθάρρυνση ενός κριτικού ακαδημαϊκού διαλόγου με διαρκή και έντονη ενθάρρυνση της καθολικής φοιτητικής συμμετοχής, την εξοικείωση των φοιτητριών/ών με την επιστημονική μεθοδολογία κτλ. Η συμμετοχική διαδικασία ενισχύεται μέσω της επεξεργασίας μαθησιακού υλικού, το οποίο είναι εκ των προτέρων διαθέσιμο στις/στους φοιτήτριες/ητές μέσω της πλατφόρμας *compus* για κάθε μάθημα χωριστά, ώστε η μαθησιακή διαδικασία να ενισχύεται από την κριτική επεξεργασία και συζήτηση του υλικού στην τάξη, προωθώντας τη συνεργατικότητα και την αυτονομία των φοιτητριών/ών. Η συμμετοχική διαδικασία ενισχύεται επίσης, κατά περίπτωση, με την ανάθεση σύντομων φοιτητικών παρουσιάσεων υλικού σχετικού με το μάθημα, τη φροντιστηριακή και εργαστηριακή άσκηση των εκπαιδευομένων (ιδίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στα γλωσσικά μαθήματα), την επιτόπια επίσκεψη σε μουσεία, αρχεία, μνημεία ιστορικού ενδιαφέροντος, υπηρεσίες, επιχειρήσεις κτλ.

Όλες/οι οι διδάσκουσες/οντες είναι υποχρεωμένες/οι να τηρούν εβδομαδιαίως ώρες φοιτητικής συνεργασίας στο γραφείο τους, οι οποίες μάλιστα πρέπει να μοιράζονται σε διαφορετικές ημέρες και διαστήματα ημέρας, ώστε να διευκολύνεται η επισκεψιμότητα των φοιτητριών/ών κατά την τήρηση του βεβαρημένου προγράμματός τους. Παράλληλα, λειτουργεί ο θεσμός του συμβούλου σπουδών για την καθοδήγηση και υποστήριξη των φοιτητριών/ών στο πρόγραμμα σπουδών τους (κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 του Ν. 4009/2011, όπως ισχύει σήμερα).

Σημαντικό παράγοντα για τη βελτίωση τόσο του περιεχομένου των μαθημάτων όσο και των εφαρμοζόμενων μεθόδων διδασκαλίας αποτελεί η αξιολόγησή τους από τις/τους φοιτήτριες/ητές. Όλες/οι οι διδάσκουσες/οντες (ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι, ΠΔ 407/80) παραλαμβάνουν από τη Γραμματεία του Τμήματος τα έντυπα των ερωτηματολογίων για την αξιολόγηση του διδακτικού τους έργου. Η διανομή των ερωτηματολογίων γίνεται απροειδοποίητα σε ώρα διδασκαλίας του μαθήματος μεταξύ της 10ης και της 13ης εβδομάδας διδασκαλίας. Τα έντυπα των ερωτηματολογίων συγκεντρώνονται και παραδίδονται από δύο φοιτήτριες/ητές σε σφραγισμένο και υπογεγραμμένο φάκελο στη Γραμματεία του Τμήματος. Σε περίπτωση που έχουν δημιουργηθεί δύο ή περισσότερα τμήματα για το ίδιο μάθημα, στον κάθε φάκελο αναγράφεται ο ΤΟΜΕΑΣ π.χ. Α-Μα. Στις περιπτώσεις συνδιδασκαλίας η/ο κάθε διδάσκουσα/ων αξιολογείται χωριστά. Οι φοιτήτριες/ητές λαμβάνουν ερωτηματολόγια για κάθε διδάσκουσα/οντα και στο πεδίο «Υπεύθυνος Διδάσκων (Ονοματεπώνυμο)» συμπληρώνουν ένα όνομα κάθε φορά. Η Γραμματεία με τη σειρά της διαβιβάζει όλους τους σφραγισμένους φακέλους που έχει παραλάβει στο Κέντρο Υπολογιστών και Δικτύων (ΚΥΔ) όπου γίνεται η επεξεργασία τους από ειδικό λογισμικό. Μόλις ολοκληρωθεί η παραπάνω διαδικασία, η Γραμματεία επιστρέφει στα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού τα έντυπα των ερωτηματολογίων του συγκεκριμένου εξαμήνου. Τα ατομικά αποτελέσματα της αξιολόγησης και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα του Τμήματος γνωστοποιούνται μέσα από το σύστημα του *unievaluation*.

Οι εξετάσεις των μαθημάτων οργανώνονται στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Ως επί το πλείστον, εφαρμόζεται η γραπτή εξέταση, ενώ κατά περίπτωση δίνεται η δυνατότητα απαλλακτικής εργασίας ή ανατίθενται εργασίες ατομικές ή ομαδικές, η βαθμολογία των οποίων συνυπολογίζεται στη συνολική βαθμολογία του μαθήματος. Κατά την ανάθεση των εργασιών και τον καθορισμό των θεμάτων λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες κλίσεις, ικανότητες και ερευνητικά ενδιαφέροντα των φοιτητριών/ών. Η γραπτή εξέταση περιλαμβάνει αποκλειστικά ή σε συνδυασμό ερωτήσεις ανάπτυξης ή πολλαπλής επιλογής, πρακτικές ασκήσεις, θέματα μικρής ή μεγαλύτερης ανάπτυξης, σχολιασμού κειμένων κτλ. Η μέθοδος της φοιτητικής εξέτασης και αξιολόγησης γνωστοποιείται πάντοτε εκ των προτέρων (από την αρχή του εξαμήνου) στις/στους φοιτήτριες/ητές και περιγράφεται λεπτομερώς στα περιγράμματα των μαθημάτων, ενώ σχετικές πληροφορίες

περιέχονται και στον Οδηγό Σπουδών κάθε έτους. Επιπλέον, οι διδάσκουσες/οντες ενημερώνουν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου σχετικά με λεπτομέρειες και τεχνικές επιτυχίας στην εξέταση. Με το πέρας της διαδικασίας εξέτασης/αξιολόγησης, οι φοιτήτριες/ητές έχουν τη δυνατότητα να συζητήσουν με τις/τους διδάσκουσες/οντες την επίδοσή τους και να δουν το γραπτό τους, ώστε να δοθούν διευκρινήσεις για τον τρόπο αξιολόγησης, να κατανοήσουν τα σφάλματά τους και να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στο μέλλον. Επιπλέον, έχουν τη δυνατότητα να απευθυνθούν εγγράφως στη Συνέλευση του Τμήματος για οποιοδήποτε ζήτημα τους απασχολεί ή αίτημά τους, ενώ παράλληλα ενημερώνονται για διάφορα ζητήματα μέσω επικοινωνίας των εκπροσώπων τους με την/τον Πρόεδρο ή Αναπληρώτρια/ωτή Πρόεδρο του Τμήματος ή μέσω της συμμετοχής των τελευταίων στις συνεδριάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος.

Πέραν της συγκριτικής/αθροιστικής αξιολόγησης, η οποία ακολουθείται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο τόσο για την αξιολόγηση επιμέρους μαθημάτων όσο και για τη συνολική, τελική φοιτητική αξιολόγηση κατά τον καθορισμό του βαθμού πτυχίου, ακολουθείται συνδυαστικά με διάφορους τρόπους και σε διάφορα πλαίσια και η μέθοδος της διαμορφωτικής/συνεχόμενης αξιολόγησης, η οποία διευκολύνει τη μαθησιακή ανατροφοδότηση και διαρκή βελτίωση, επιτρέποντας τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν αναγκών ή προβλημάτων στην εξέλιξη της μαθησιακής διαδικασίας και την αποτελεσματική τους αντιμετώπιση τόσο ατομικά όσο και συλλογικά (ετεροπροσδιοριστικά). Όπου αυτό είναι εφικτό, ιδίως λόγω του υψηλού αριθμού εκπαιδευομένων σε κάθε μάθημα, η διαμορφωτική αξιολόγηση ακολουθείται και ο εν λόγω σκοπός εξυπηρετείται με διάφορες διαδικασίες, όπως μέσω της ανάληψης εργασιών στο πλαίσιο μαθημάτων, τις πρακτικές ασκήσεις, τις σεμιναριακές συζητήσεις, την ανάληψη και παρακολούθηση πτυχιακών εργασιών κτλ.

Όπως σημειώθηκε παραπάνω (βλ. υποενότητα 2.2.), η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας είναι προαιρετική για τις/τους φοιτήτριες/ητές και μπορούν να την επιλέξουν με την έναρξη του Ζ΄ εξαμήνου ή και αργότερα. Η διαμορφωτική αξιολόγηση εξυπηρετείται εν προκειμένω καταρχήν μέσω της φοιτητικής καθοδήγησης σε τακτικές συναντήσεις της/του φοιτήτριας/ητή με την/τον (συν)επιβλέπουσα/οντα, όπου συζητούνται αναλυτικά: α) γραπτά δείγματα της εργασίας κατά τις διάφορες φάσεις της συγγραφής της, β) η αρτιότερη αξιοποίηση της βιβλιογραφίας, γ) η αναλυτική προσέγγιση, η μεθοδολογία και ο τρόπος έρευνας, δ) η δομή της εργασίας όπως και οι ιδιαιτερότητες του επιστημονικού τρόπου γραφής, κατά περίπτωση. Οι φοιτήτριες/ητές προτείνουν οι ίδιες/οι το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανάλογα με τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα σε μέλη ΔΕΠ με ανάλογα ερευνητικά ενδιαφέροντα. Γενικά, η ανάθεση πτυχιακών εργασιών γίνεται με γνώμονα την καλύτερη δυνατή αντιστοίχιση των ερευνητικών ενδιαφερόντων των φοιτητριών/ών με το ερευνητικό πεδίο των διδασκουσών/όντων, ώστε να διασφαλίζεται τόσο η αποτελεσματικότερη δυνατή καθοδήγηση όσο και η διαμορφωτική αξιολόγηση των πρώτων.

4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ/ΩΝ, ΣΤΑΔΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ, ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ

Το Τμήμα ΒΣΑΣ έχει ήδη καταρτίσει και εφαρμόζει δημοσιευμένο κανονισμό για όλα τα θέματα και στάδια των σπουδών (εισαγωγή/έναρξη εκπαίδευσης, στάδια φοίτησης, αναγνώριση σπουδών και λήψη πτυχίου).

4.1. Γενικά

Το Τμήμα ΒΣΑΣ σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχει δημιουργήσει διαδικασίες και εργαλεία συλλογής, διαχείρισης και αξιοποίησης πληροφοριών σχετικών με τη φοιτητική πρόοδο. Ειδικότερα, μέσω του Κανονισμού Πρώτου Κύκλου Σπουδών, του Κανονισμού Εξετάσεων και του Κανονισμού Εργαστηρίου Η/Υ, ρυθμίζεται η διαδικασία απονομής και αναγνώρισης του τίτλου ανώτατης εκπαίδευσης που χορηγεί το Τμήμα, η χρονική διάρκεια των σπουδών, οι προϋποθέσεις για την προαγωγή και διασφάλιση της προόδου των φοιτητριών/ών στις σπουδές τους, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις για την ενίσχυση της κινητικότητάς τους. Οι ορθές διαδικασίες αναγνώρισης των σπουδών βασίζονται στις σχετικές ακαδημαϊκές πρακτικές για την αναγνώριση της μεταφοράς πιστωτικών μονάδων μεταξύ διαφορετικών Τμημάτων και ιδρυμάτων της Ευρώπης, σύμφωνα με τις αρχές της Σύμβασης Αναγνώρισης Ακαδημαϊκών Προσόντων της Λισσαβόνας. Η αποφοίτηση σηματοδοτεί την ολοκλήρωση της περιόδου των σπουδών. Οι φοιτήτριες/ητές παραλαμβάνουν όλα τα σχετικά έγγραφα που περιγράφουν τα μαθησιακά αποτελέσματα και την ειδίκευση που απέκτησαν, όπως επίσης και το πλαίσιο γνώσεων, τη βαθμίδα, το περιεχόμενο και το επίπεδο των σπουδών που ακολούθησαν και ολοκλήρωσαν επιτυχώς (παράρτημα διπλώματος).

4.2. Υποστήριξη νεοεισερχόμενων φοιτητριών/ών

Στο Τμήμα ΒΣΑΣ γίνονται κάθε χρόνο δεκτοί με το ισχύον σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων (για αποφοίτους Λυκείου), τις κατατακτήριες εξετάσεις (για αποφοίτους άλλων Σχολών) ή με άλλες διαδικασίες που ορίζονται από το ΥΠΕΘ περί τις/τους 220 νέες/οι φοιτήτριες/ητές. Κατά την εγγραφή τους στο Τμήμα, οι νεοεισερχόμενες/οι λαμβάνουν ενημερωτικό υλικό αναφορικά με τις δράσεις του Τμήματος και την ακαδημαϊκή τους πορεία κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Κατά το πρώτο έτος σπουδών και πάντως πριν την επιλογή ειδικεύσεων διοργανώνεται ενημερωτική συνάντηση από την/τον Πρόεδρο του Τμήματος με τη συμμετοχή εκπροσώπων αμφότερων των ειδικεύσεων, προκειμένου να κατατοπιστούν οι φοιτήτριες/ητές σχετικά με τις υποδομές και τις παροχές του Τμήματος, καθώς και σχετικά με το αντικείμενο και το περιεχόμενο σπουδών σε κάθε ειδίκευση, καθώς και τις επαγγελματικές προοπτικές έκαστης. Επίσης γίνεται παρουσίαση της επίσημης ιστοσελίδας του Τμήματος που περιέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τη λειτουργία του.

4.3. Παρακολούθηση της προόδου των φοιτητριών/ών

Ο Κανονισμός Πρώτου Κύκλου Σπουδών του Τμήματος περιγράφει αναλυτικά α) τη δομή και τα στάδια σπουδών στο Τμήμα (βλ. παραρτήματα 2 και 3.1.), β) τον αριθμό των υποχρεωτικών μαθημάτων και των μαθημάτων επιλογής, στα οποία θα πρέπει να

εξεταστεί επιτυχώς η/ο φοιτήτρια/ητής, γ) τις πιστωτικές μονάδες που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, ακολουθώντας το Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο (ΥΑ Φ5/89565/Β3/2007) (βλ. αναλυτικότερα ενότητα 2), δ) τις προϋποθέσεις απονομής πτυχίου και ε) τον τρόπο υπολογισμού του βαθμού πτυχίου. Οι φοιτήτριες/ητές ενημερώνονται για τον ως άνω Κανονισμό από τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος και από την ιστοσελίδα του Τμήματος, όπου αναρτάται. Η παρακολούθηση της προόδου των φοιτητριών/ών γίνεται μέσω της υπηρεσίας *Students Web*, όπου καταχωρούνται οι επιδόσεις τους ανά μάθημα (βλ. ενότητα8). Για θέματα φοίτησης, οι φοιτήτριες/ητές μπορούν να επικοινωνούν με τη Γραμματεία του Τμήματος, τους υπευθύνους των ειδικεύσεων και την/τον Πρόεδρο, μπορούν δε να απευθύνονται στη Συνέλευση του Τμήματος για ζητήματα που αφορούν τις σπουδές τους (π.χ. αιτήσεις αναστολής σπουδών, αναγνώρισης μαθημάτων κτλ. βλ. και υπό στοιχείο 3 για τους συμβούλους σπουδών στο Τμήμα).

4.3. Θεσμοθετημένες φοιτητικές υποτροφίες

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) προκήρυξε για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 υποτροφίες για όλα τα Τμήματα/Σχολές των ΑΕΙ της χώρας, στο πλαίσιο της Πράξης «Πρόγραμμα Οικονομικής Ενίσχυσης Επιμελών φοιτητριών/ών που ανήκουν σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες(ΕΚΟ)-Β' Κύκλος». Οι υποτροφίες απευθύνονται σε επιμελείς φοιτήτριες/ητές των ΑΕΙ της χώρας και αποσκοπούν στη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όσων διαθέτουν χαμηλά εισοδήματα και ανήκουν σε Ευπαθείς και άλλες Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ), ώστε να ολοκληρώσουν έγκαιρα τις σπουδές τους. Η πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020».

4.4. Όροι και προϋποθέσεις φοιτητικής κινητικότητας

Στον Κανονισμό Μαθησιακής Κινητικότητας ERASMUSPLUS του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (βλ. παράρτημα 3.3.) καθορίζονται λεπτομερώς οι βασικές αρχές του προγράμματος, οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, η διαδικασία επιλογής και ο αλγόριθμος κατάταξης, η διαδικασία χορήγησης αδειών παρακολούθησης διαδικτυακών γλωσσικών μαθημάτων και ο αλγόριθμος κατάταξης, η διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων και ο αλγόριθμος αντιστοίχισης βαθμολογίας, οι αρμοδιότητες του ιδρυματικού Γραφείου ERASMUS, των ακαδημαϊκά και διοικητικά υπευθύνων κινητικότητας, οι υποχρεώσεις των διδασκουσών/όντων, καθώς και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των φοιτητριών/ών.

4.5. Ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας σχετικά με τα προγράμματα κινητικότητας

Το σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας ενημερώνεται σχετικά με τα προγράμματα κινητικότητας φοιτητριών/ών και προσωπικού, καθώς και για πρακτική άσκηση στο εξωτερικό μέσω της ιστοσελίδας του ιδρυματικού Γραφείου ERASMUS+ (http://afroditi.uom.gr/erasmus/), όπου ανακοινώνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες (γενικές πληροφορίες, όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, δικαιώματα και υποχρεώσεις, πιστωτικές μονάδες, ύψος υποτροφιών ανά χώρα, συνεργαζόμενα εκπαιδευτικά ιδρύματα υποδοχής, λεπτομέρειες ακαδημαϊκά και διοικητικά υπευθύνων, προκηρύξεις, αποτελέσματα επιλογής κτλ.). Επιμέρους λεπτομέρειες και ανακοινώσεις σχετικά με

διμερείς συνεργασίες/συμφωνίες του Τμήματος ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4.6. Εφαρμογή συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων (ECTS)

Κατ' εφαρμογή του Εθνικού Θεσμικού Πλαισίου, εφαρμόζεται πλήρως το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Σύμφωνα με το άρθρο 11.6. του Κανονισμού Πρώτου Κύκλου Σπουδών (βλ. παράρτημα 3.1.), στις/στους φοιτήτριες/ητές που παρακολουθούν και εξετάζονται επιτυχώς σε μαθήματα Πανεπιστημίου άλλης χώρας που τους φιλοξενεί στο πλαίσιο διαπανεπιστημιακής συμφωνίας, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, πιστώνονται οι μονάδες ECTS που αναφέρονται στο ΠΠΣ του ιδρύματος της αλλοδαπής. Σε περίπτωση που τυχόν μάθημα στο ίδρυμα υποδοχής πιστώνεται με λιγότερες μονάδες σε σχέση με το αντίστοιχο μάθημα στο Τμήμα ΒΣΑΣ, απαιτείται η συμπλήρωση των υπολειπόμενων μονάδων με περισσότερα μαθήματα επιλογής. Το εν λόγω σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων (ECTS) εφαρμόζεται και στην αναγνώριση μαθημάτων στις περιπτώσεις εγγραφών στο Τμήμα ΒΣΑΣ ύστερα από κατατακτήριες εξετάσεις πτυχιούχων άλλων Τμημάτων ΑΕΙ, ΑΤΕΙ κτλ.

4.7. Αυτόματη έκδοση Παραρτήματος Διπλώματος για όλους τις/τους πτυχιούχους

Όπως ορίζεται στον Κανονισμό Μαθησιακής Κινητικότητας ERASMUSPLUS του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (βλ. παράρτημα 3), τα μαθήματα που έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς στο εξωτερικό αναγνωρίζονται πλήρως και αναφέρονται στο Παράρτημα Διπλώματος που χορηγείται σε όλες/ους τις/τους φοιτήτριες/ητές. Υπόδειγμα του Παραρτήματος Διπλώματος που χορηγεί το Τμήμα ΒΣΑΣ (στα ελληνικά και στα αγγλικά) παρατίθεται στα παραρτήματα.

4.8. Διασφάλιση διαφάνειας και προδιαγραφές ποιότητας πτυχιακών εργασιών

Όπως αναφέρεται παραπάνω (βλ. ενότητες 2.2. και 2.3.6.-7.) και ρητώς καθορίζεται στο άρθρο 15 του Κανονισμού Πρώτου Κύκλου Σπουδών του Τμήματος, οι προδιαγραφές ποιότητας ανάληψης και εκπόνησης πτυχιακών εργασιών στο Τμήμα διασφαλίζονται αντικειμενικά από τις εξής προϋποθέσεις: α) η/ο φοιτήτρια/ητής να βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο των σπουδών της/του (τουλάχιστον Ζ΄), β) να έχει ήδη εξετασθεί επιτυχώς σε είκοσι τέσσερα (24) μαθήματα (το ήμισυ των απαιτούμενων μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου) και γ) να έχει ήδη υποβάλει δύο (2) τουλάχιστον γραπτές εργασίες στα πλαίσια μαθημάτων, δ) την αντιστοίχηση του φόρτου εργασίας κατά την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας σε δέκα (10) πιστωτικές μονάδες ECTS, ε) τον ορισμό ελάχιστης διάρκειας εκπόνησής της σε τουλάχιστον δύο (2) εξάμηνα και στ) την παρακολούθηση της εκπόνησης και αξιολόγησής της από δύο (2) (συν)επιβλέπουσες/οντες καθηγήτριες/ητές. Η ποιότητα των πτυχιακών εργασιών διασφαλίζεται επίσης και από την υποκειμενική προϋπόθεση της συνάφειας των ερευνητικών ενδιαφερόντων της/του επιβλέπουσα/οντα και της/του συνεπιβλέπουσας/οντα καθηγήτριας/ητή με το αντικείμενο της πτυχιακής εργασίας. Οι ως άνω αντικειμενικές προϋποθέσεις ανάληψης και εκπόνησης των πτυχιακών εργασιών διασφαλίζουν επίσης συνθήκες διαφάνειας στη διαδικασία ανάθεσης και εξέτασής τους κατά τρόπο εξίσου αντικειμενικό.

4.9. Φοιτητική εκπαίδευση στην ερευνητική μεθοδολογία και δεοντολογία/Φοιτητική συμμετοχή σε ερευνητικά έργα

Η αποτελεσματική εκπαίδευση των φοιτητριών/ών στην ερευνητική μεθοδολογία και δεοντολογία είναι κεντρικός στόχος της πτυχιακής εργασίας, όπως και όλων των μαθημάτων του ΠΠΣ των οποίων η αξιολόγηση περιλαμβάνει και την εκπόνηση γραπτής εργασίας. Οι επιβλέπουσες/οντες καθηγήτριες/ητές οφείλουν να ενημερώνουν για τους όρους συγγραφής και δημοσιοποίησης πτυχιακών εργασιών. Πέραν της πτυχιακής εργασίας, η φοιτητική εκπαίδευση στην ερευνητική μεθοδολογία και δεοντολογία εξυπηρετείται επίσης, όπως σημειώθηκε και παραπάνω (βλ. ενότητα 2.3.7.), από α) την ένταξη μεθοδολογικών μαθημάτων στο ΠΠΣ, όπως τα «Θεωρία και Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών» (Α΄ εξάμηνο), «Στατιστική με Χρήση Η/Υ» (Β΄ εξάμηνο) και «Εφαρμογές Θεωρίας Παιγνίων στις Κοινωνικές Επιστήμες» (Ε΄ εξάμηνο), καθώς και τη συμπερίληψη συγκεκριμένων σχετικών διδακτικών ενοτήτων σε επιμέρους μαθήματα, β) την εκπόνηση συμπληρωματικών εργασιών στο πλαίσιο διαφόρων μαθημάτων και γ) τη συμμετοχή των προπτυχιακών φοιτητριών/ών στις ερευνητικές ομάδες και στα ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ.

4.10. Πρακτική Άσκηση

Όπως ρητά ορίζεται στον Κανονισμό Πρώτου Κύκλου Σπουδών του Τμήματος ΒΣΑΣ, οι φοιτήτριες/ητές του Τμήματος πραγματοποιούν πρακτική άσκηση στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, σύμφωνα με τον Κανονισμό του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση επ' αμοιβή, διάρκειας τριών έως έξι μηνών σε φορέα ή επιχείρηση της επιλογής τους. Η πρακτική άσκηση μπορεί να πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα μέσω του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης του Πανεπιστημίου ή στο εξωτερικό μέσω του Γραφείου Erasmus+, εντάσσεται στο πρόγραμμα σπουδών με πέντε (5) μονάδες ECTS, αλλά δεν είναι υποχρεωτική. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για τη διευκόλυνση φοιτητριών/ών με αναπηρία προκειμένου να πραγματοποιούν πρακτική άσκηση κατά ισότιμο τρόπο με κάθε άλλη/ο φοιτήτρια/ητή.

Η Πρακτική Άσκηση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας θεσμοθετήθηκε το 1997 με την ίδρυση του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης (ΓΠΑ) και με σκοπό να εδραιώσει και να συστηματοποιήσει την αναγκαία επικοινωνία του Πανεπιστημίου με την αγορά εργασίας και το κοινωνικό γίγνεσθαι. Το ΓΠΑ αναλαμβάνει τον ιδρυματικό συντονισμό και την κεντρική υποστήριξη της Πράξης, η οποία εκτελείται επί του παρόντος στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», Άξονας Προτεραιότητας «Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Κατά τη διάρκεια όλων αυτών των ετών λειτουργίας, το έργο της πρακτικής άσκησης έχει εξελιχθεί σε θεσμό για τον ακαδημαϊκό αλλά και τον επιχειρηματικό κόσμο. Δίνοντας την ευκαιρία στις/στους ασκούμενες/ους φοιτήτριες/ητές να διεκδικήσουν με καλύτερους όρους τη θέση τους στον επαγγελματικό στίβο, αλλά και στον επιχειρηματικό κόσμο να επενδύσει σε ανθρώπινο κεφάλαιο υψηλής κατάρτισης, χτίζεται ένας δίαυλος συνεχούς επικοινωνίας του ακαδημαϊκού με τον παραγωγικό χώρο, προάγεται η αξιοποίηση της γνώσης, η διερεύνηση νέων αναγκών και η παρακολούθηση νέων τάσεων στην αγορά εργασίας. Το ΓΠΑ προσπαθεί να βελτιστοποιεί συνεχώς τις λειτουργικές δομές και τις διαδικασίες που ακολουθεί, ώστε να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις σύγχρονες απαιτήσεις και στο

σημαντικό έργο που καλείται να επιτελέσει. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, λειτουργεί ήδη η ιστοσελίδα του ΓΠΑ (http://practice.uom.gr/) ως χρήσιμος δίαυλος πληροφόρησης και επικοινωνίας για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί ουσιώδες τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας που έχει ως κύριους στόχους α) τη συμβολή στη σύνδεση θεωρητικών και εργαστηριακών σπουδών με την πρακτική εφαρμογή στο χώρο εργασίας, β) την ενημέρωση των φοιτητριών/ών για τις νέες τάσεις και ανάγκες της αγοράς εργασίας και την ζήτηση για συγκεκριμένες ειδικότητες και δεξιότητες που απαιτούνται και γ) τη δημιουργία ενός σταθερού δίαυλου επικοινωνίας μεταξύ του ιδρύματος και των παραγωγικών φορέων, ώστε να διευκολύνεται η συνεργασία τους και να ενισχύεται κατ' αυτό τον τρόπο η προσπάθεια για την απορρόφηση και επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του.

Με την εφαρμογή της Πρακτικής Άσκησης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας προχωρεί στην επέκταση, θεσμική κάλυψη και ποιοτική αναβάθμιση της Πρακτικής Άσκησης στο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών, με τις παρακάτω παρεμβάσεις και καινοτόμες δράσεις: α) Δημιουργία συντονιστικού επιστημονικού οργάνου, το οποίο θα αποτελείται από την Ιδρυματική Επιστημονικά Υπεύθυνη της πράξης, καθώς και από τον Επιστημονικά Υπεύθυνο κάθε Τμήματος και το οποίο θα διαμορφώνει και θα εγκρίνει την ετήσια έκθεση αξιολόγησης του Επιστημονικά Υπευθύνου κάθε Τμήματος. Επίσης, θα συντονίζει όλες τις δραστηριότητες που αφορούν την Πρακτική Άσκηση του Ιδρύματος. β) Προσέλκυση περισσότερων φορέων υποδοχής για την ΠΑ, των οποίων το αντικείμενο εργασιών θα είναι συναφές με το αντικείμενο σπουδών των φοιτητριών/ών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. γ) Μέσω του προγράμματος ΠΑ διευκολύνεται η πρόσβαση στην αγορά εργασίας και σε αρκετές περιπτώσεις δημιουργούνται μόνιμες θέσεις εργασίας, με την πρόσληψη των ασκούμενων φοιτητριών/ών ως μόνιμου προσωπικού από τους φορείς απασχόλησης, μετά το πέρας της περιόδου ΠΑ (συμβολή στην απασχολησιμότητα).

Ενδεικτικό της ως τώρα επιτυχούς λειτουργίας της Πρακτικής Άσκησης είναι όχι μόνο ο υψηλός βαθμός απορρόφησης των φοιτητριών/ών του Τμήματος στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης, αλλά και ο υψηλός βαθμός απορρόφησης των αποφοίτων του Τμήματος ως απασχολούμενων πλέον στους φορείς όπου πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών.

5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, το Τμήμα ΒΣΑΣ διασφαλίζει το επίπεδο γνώσεων και ικανοτήτων του διδακτικού του προσωπικού, εφαρμόζει αξιοκρατικές και διαφανείς διαδικασίες για την πρόσληψη, επιμόρφωση και περαιτέρω εξέλιξη του διδακτικού προσωπικού.

5.1. Στελέχωση

Το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ, μέλη ΕΕΠ και ΕΔΙΠ, διδάσκουσες/οντες ΠΔ 407/80 (ξένες γλώσσες και συμπληρωματική διδασκαλία) και συμβασιούχες/ους διδάσκουσες/οντες ορισμένου χρόνου μέσω πιστώσεων ΕΣΠΑ (π.χ. για απόκτηση διδακτικής εμπειρίας).

5.2. Εκλογή – εξέλιξη

Το Τμήμα διασφαλίζει τη διαφάνεια και αξιοκρατία στη διαδικασία επιλογής και εξέλιξης των μελών του διδακτικού προσωπικού κυρίως μέσω της χρήσης της πλατφόρμας ΑΠΕΛΛΑ και τηρώντας πιστά στις σχετικές διαδικασίες και νομικές προϋποθέσεις. Το πληροφοριακό σύστημα ΑΠΕΛΛΑ τελεί υπό την εποπτεία του ΥΠΕΘ. Μέσω του συστήματος αυτού τηρούνται τα μητρώα των εσωτερικών και εξωτερικών μελών των Τμημάτων ΑΕΙ. Το Τμήμα ακολουθεί την προβλεπόμενη διαδικασία στη βάση της ισχύουσας νομοθεσίας. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπονται τα παρακάτω στάδια στη διαδικασία επιλογής νέων μελών ΔΕΠ: α) Αίτηση του ενδιαφερόμενου στη Συνέλευση του Τμήματος για έγκριση. β) Διαβίβαση πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος στο Τμήμα Προσωπικού του Πανεπιστημίου προκειμένου να αποσταλεί για έγκριση στο ΥΠΕΘ. γ) Προκήρυξη της θέσης από το ΥΠΕΘ και έκδοση σχετικού ΦΕΚ. δ) Εισαγωγή της θέσης στο πληροφοριακό σύστημα ΑΠΕΛΛΑ. Τίθεται προθεσμία σαράντα πέντε (45) ημερών για την υποβολή υποψηφιοτήτων. ε) Με τη λήξη της ως άνω προθεσμίας, συγκρότηση του εκλεκτορικού σώματος με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Ορισμός έντεκα (11) τακτικών και έντεκα (11) αναπληρωματικών μελών από το μητρώο εσωτερικών και εξωτερικών μελών του Τμήματος βάσει, καταρχάς, της συνάφειας του γνωστικού αντικειμένου των εκλεκτόρων με αυτό της υπό πλήρωση θέσης και, δευτερευόντως, της συνάφειας της συγγραφικής και ερευνητικής τους δραστηριότητας με το γνωστικό αντικείμενο της υπό πλήρωση θέσης. στ) Συνεδρίαση του εκλεκτορικού σώματος για ορισμό τριμελούς εισηγητικής επιτροπής. ζ) Υποβολή εισηγητικού υπομνήματος στη Γραμματεία του Τμήματος από την τριμελή εισηγητική επιτροπή σε διάστημα είκοσι (20) έως σαράντα (40) ημερών από τον ορισμό της. η) Ορισμός ημερομηνίας εκλογής, αποστολή πρόσκλησης στα μέλη του εκλεκτορικού σώματος και συνεδρίαση του εκλεκτορικού σώματος για την εκλογή. θ) Έκδοση του πρακτικού της συνεδρίασης, υπογραφή και αποστολή του συνολικού φακέλου στο Τμήμα Προσωπικού. ι) Νομικός έλεγχος, υπογραφή της διαπιστωτικής πράξης διορισμού από τον Πρύτανη και αποστολή στο Εθνικό Τυπογραφείο για έκδοση ΦΕΚ. ια) Έκδοση ΦΕΚ και ορκωμοσία στη νέα βαθμίδα.

Τα γνωστικά αντικείμενα στα οποία προκηρύσσονται οι νέες θέσεις αποφασίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος σύμφωνα με τις διδακτικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα του ΠΠΣ, σύμφωνα με τον στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος συντάσσεται από αρμόδια Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των ειδικεύσεων του προγράμματος σπουδών, και υποβάλλεται προς έγκριση στη Συνέλευση του Τμήματος, όποτε ανακύψει σχετική ανάγκη, όπως αυτή διαπιστώνεται από συζητήσεις και σχετική

απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

5.3. Συνθήκες απασχόλησης

Το Τμήμα ΒΣΑΣ συμβάλλει στην εξασφάλιση συνθηκών απασχόλησης στα μέλη του διδακτικού και επιστημονικού του προσωπικού που θα τους επιτρέψουν να επιτελέσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα καθήκοντα και το έργο τους. Στα μέλη προσφέρονται, στο μέτρο του εφικτού και στη βάση του κεντρικού σχεδιασμού και κατανομής στα Τμήματα που γίνεται σε επίπεδο Σχολής και Πανεπιστημίου, χώροι εργασίας (γραφεία) και υλικοτεχνική υποδομή (π.χ. υπολογιστές, εκτυπωτές, σαρωτές, φωτοτυπικά μηχανήματα κτλ.). Τα ως άνω αντικείμενα υλικοτεχνικής υποδομής παρέχονται ατομικά ή, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, διασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση σε αυτά. Δεν υπάρχουν πάντως στατιστικά στοιχεία για την κατά κεφαλή διάθεση χώρων και υλικοτεχνικής υποδομής.

5.4. Αξιολόγηση διδασκουσών/όντων από τις/τους φοιτήτριες/ητές

Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου από τις/τους φοιτήτριες/ητές (βλ. αναλυτικότερα ενότητα 3.2.) γίνεται μέσω ειδικού εντύπου και του συστήματος επεξεργασίας του Πανεπιστημίου. Η αξιολόγηση διεξάγεται από τη 10η έως τη 13η εβδομάδα διδασκαλίας κάθε εξαμήνου. Οι φοιτήτριες/ητές συμπληρώνουν ανώνυμα ειδική μηχανογραφική φόρμα με ερωτήσεις αξιολόγησης του μαθήματος, της διδακτικής μεθόδου της/του διδάσκουσας/οντα και των εργαλείων που χρησιμοποιούνται. Τα μηχανογραφικά έντυπα παραδίδονται από τις/τους φοιτήτριες/ητές στη Γραμματεία, η οποία τα μεταβιβάζει στο Κέντρο Υπολογιστών και Δικτύων, όπου γίνεται μαζική επεξεργασία τους μέσω υπολογιστή. Το σύνολο των μηχανογραφικών εντύπων, καθώς και τα στατιστικά στοιχεία ανά απάντηση επιστρέφονται στις/στους διδάσκουσες/οντες μετά την επεξεργασία, συνήθως μερικές εβδομάδες μετά το τέλος του εξαμήνου. Με αυτόν τον τρόπο, τα αποτελέσματα γίνονται γνωστά στις/στους διδάσκουσες/οντες, οι οποίες/οι έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν τις διδακτικές τους πρακτικές, λαμβάνοντας υπόψη τις αξιολογήσεις. Πέραν της/του διδάσκουσας/οντα, η/ο Πρόεδρος του Τμήματος έχει πρόσβαση στα αποτελέσματα της αξιολόγησης και τα αποτελέσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως συμπληρωματικό υλικό στο προφίλ των μελών ΔΕΠ κατά τη διαδικασία εξέλιξής τους.

5.5. Επαγγελματική εξέλιξη διδακτικού προσωπικού

Το Τμήμα υποστηρίζει στο μέτρο του εφικτού όλες τις πρωτοβουλίες που λαμβάνονται από τα ίδια τα μέλη της κοινότητας προς την κατεύθυνση αυτή. Η Κοσμητεία εγκρίνει αιτήματα για εκπαιδευτικές και επιστημονικές άδειες, καθώς και άδειες για προσωπικούς λόγους, εφόσον πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις και καλύπτονται οι διδακτικές ανάγκες από άλλους συναδέλφους. Το Τμήμα επίσης εγκρίνει αιτήματα για ολιγοήμερες άδειες, όπως για συμμετοχή σε συνέδρια, επιστημονικές συναντήσεις, συντονισμό ερευνητικών προγραμμάτων ή συλλογή επιστημονικών δεδομένων. Το Τμήμα επίσης θέτει υπό την αιγίδα του και, όταν τα οικονομικά του Τμήματος το επιτρέπουν, συμβάλλει στη χρηματοδότηση συνεδρίων και επιστημονικών συναντήσεων που διοργανώνονται από μέλη του Τμήματος. Όλες οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος κατόπιν αιτήματος των ενδιαφερομένων και σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη νομοθεσία και τις αποφάσεις της Συγκλήτου. Η τελική έγκριση χορηγείται από συλλογικά όργανα της Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

5.6.Ενθάρρυνση ακαδημαϊκής δραστηριότητας και ενίσχυση της σύνδεσης εκπαίδευσης-έρευνας

Τα μέλη ΔΕΠ εκπονούν έρευνα ατομικά ή συλλογικά στους τομείς των ενδιαφερόντων τους. Τα πορίσματα της ερευνητικής δραστηριότητας δημοσιεύονται στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, ενώ η λίστα δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Τμήματος και σε ατομικά διαδικτυακά καταθετήρια εργασιών και δημοσιεύσεων (ατομικές ιστοσελίδες, *academia.edu*, *researchgate. net*κτλ.). Το Πανεπιστήμιο δεν διαθέτει βραβεία διδασκαλίας. Το Πανεπιστήμιο έχει θεσμοθετήσει μέσω του ΕΛΚΕ βραβεία ερευνητικής αριστείας τα οποία προβλέπουν την επιβράβευση (μέσω χρηματικού βραβείου) των μελών ΔΕΠ που δημοσιεύουν τα ερευνητικά τους πορίσματα σε ποιοτικές διεθνείς επιστημονικές επιθεωρήσεις. Για αυτόν το σκοπό, οι επιθεωρήσεις χωρίστηκαν σε 4 κατηγορίες ποιότητας και ακαδημαϊκής επίδρασης και τα μέλη ΔΕΠ επιβραβεύονται με σχετικό χρηματικό βραβείο, εφόσον δημοσιεύσουν σε κάποια από τις κατηγορίες αυτές και ανάλογα με την κατηγορία. Οι βραβεύσεις αυτές είναι ετήσιες.

5.7. Ενθάρρυνση ανάπτυξης ποσότητας και ποιότητας ερευνητικού έργου

Το Τμήμα ενθαρρύνει την ποσοτική και ποιοτική ανάπτυξη του ερευνητικού έργου μέσω των νομοθετικά προβλεπόμενων διαδικασιών ακαδημαϊκής εξέλιξης. Το σημαντικότερο θετικό κίνητρο είναι τα προβλεπόμενα σχετικά κριτήρια που είναι υποχρεωμένα να πληρούν τα μέλη ΔΕΠ για την εξέλιξή τους στις επόμενες βαθμίδες. Επίσης, ανάλογα συμβάλλουν τα σχόλια και οι υποδείξεις που περικλείονται στην εισηγητική και την τελική έκθεση των μελών του εκλεκτορικού σώματος κατά τη διαδικασία εκλογής ή εξέλιξης των μελών ΔΕΠ στην εκάστοτε βαθμίδα. Τόσο το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, πάντως, όσο και το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο επιτρέπουν τη δραστηριοποίηση των μελών ΔΕΠ και άλλων μελών της κοινότητας σε συλλογικά ερευνητικά έργα μέσω της ερευνητικής συνεργασίας και στο πλαίσιο του ΕΛΚΕ.

5.8. Φόρτος διδακτικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού

Ο εν γένει φόρτος του ακαδημαϊκού προσωπικού καθορίζεται από τη σχετική νομοθεσία και αποφασίζεται κατά τις σχετικές συνεδριάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος μέσω αναθέσεων διδασκαλίας μαθημάτων και συμμετοχής σε συλλογικά όργανα και επιτροπές. Το ωρολόγιο πρόγραμμα αποτυπώνει την κατάσταση των μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΕΠ, των διδασκουσών/όντων ΠΔ 407/80 (ξένες γλώσσες και συμπληρωματική διδασκαλία) και των διδασκουσών/όντων μέσω πιστώσεων ΕΣΠΑ.

Ο κατ' ελάχιστο εβδομαδιαίος φόρτος έργου των μελών ΔΕΠ είναι έξι (6) ώρες διδασκαλίας και δύο (2) ώρες συνεργασίας με τις/τους φοιτήτριες/ητές (ώρες γραφείου). Στην πράξη, ο φόρτος διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ υπερβαίνει συχνά το ελάχιστο όριο ιδίως σε περίπτωση αδειών άλλων μελών ΔΕΠ (επιστημονικών, εκπαιδευτικών, γονικών, άνευ αποδοχών κτλ.). Υφίστανται επίσης υποχρεώσεις διδασκαλίας σε μεταπτυχιακά προγράμματα, ορισμένα εκ των οποίων περιλαμβάνουν επιπρόσθετες του μισθού αμοιβές.

Επιπλέον, τα μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν στα συλλογικά όργανα και κυρίως τη Συνέλευση του Τμήματος (1-2 συνεδριάσεις το μήνα), καθώς και σε δεκάδες μόνιμες ή adhoc επιτροπές που προβλέπονται στο πλαίσιο του Τμήματος, της Σχολής και του

Πανεπιστημίου και στελεχώνονται από μέλη ΔΕΠ.

Τα μέλη ΔΕΠ έχουν επίσης υποχρεώσεις σχετικές με την έρευνα, είτε στο Πανεπιστήμιο είτε εκτός, και συμμετοχής σε διάφορες επιστημονικές δραστηριότητες, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων τα εξής: α) Συλλογή και επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων. β) Συγγραφή επιστημονικών έργων και εκλαϊκευτικών των έργων κειμένων. γ) Διαδικασία επιστημονικής δημοσίευσης ερευνητικών πορισμάτων. δ) Συναντήσεις ερευνητικού συντονισμού. ε) Συμμετοχή σε ατομικές ερευνητικές προσπάθειες ή συλλογικά ερευνητικά έργα. στ) Δράσεις διάχυσης ερευνητικών πορισμάτων σε ακαδημαϊκά ή μη ακροατήρια και την ευρύτερη κοινωνία. ζ) Συναντήσεις συντονισμού προετοιμασίας ερευνητικών προτάσεων. η) Συγγραφή ερευνητικών προτάσεων και σχετικές διοικητικές/γραμματειακές διαδικασίες κατάθεσης των προτάσεων. θ) Συμμετοχή σε επιστημονικά δίκτυα .ι) Συμμετοχή σε επιστημονικές ημερίδες, συνέδρια κτλ. ια) Συμμετοχή σε εκλεκτορικά σώματα. ιβ) Αξιολόγηση ερευνητικού έργου συναδέλφων (*peerreview*). ιγ) Συμμετοχή σε συντακτικές ομάδες επιστημονικών επιθεωρήσεων και συμβουλευτικών ομάδων επιστημονικών έργων και δράσεων. ιδ) Επίβλεψη ερευνητικού έργου φοιτητριών/ών και νέων επιστημόνων.

5.9. Διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας διδακτικού και λοιπού προσωπικού

Το Τμήμα εφαρμόζει τις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας διδακτικού και λοιπού προσωπικού που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων σε ιδρυματικό επίπεδο. Το Τμήμα επιδιώκει συστηματικά την τήρηση υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκής δραστηριότητας (διδασκαλία και έρευνα), την αποδοτικότητα και την τήρηση των υποχρεώσεων του στελεχιακού του δυναμικού (συνεπές ωράριο εργασίας και συνέπεια στις διδακτικές υποχρεώσεις, συστηματική παρουσία στους πανεπιστημιακούς χώρους πέραν του διδακτικού έργου, συμμετοχή στα συλλογικά όργανα και σε άλλα διοικητικά καθήκοντα). Οι άδειες και απουσίες κάθε είδους εγκρίνονται μέσω της προβλεπόμενης από τον νόμο διαδικασίας.

5.10. Στρατηγική κινητικότητας των μελών της ακαδημαϊκής μονάδας

Τα μέλη του Τμήματος υποστηρίζονται στις επιλογές και τις προσπάθειές τους για προσωπική επιστημονική ανάπτυξη μέσω επιλογών κινητικότητας που προσφέρονται στο πλαίσιο ευρωπαϊκών (Erasmus+) και εθνικών προγραμμάτων κινητικότητας. Παρέχεται επίσης η δυνατότητα χρηματοδότησης συμμετοχής σε συνέδρια εξωτερικού και ευκαιρίες χρηματοδότησης μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Το περιοριστικό νομοθετικό πλαίσιο, ωστόσο, δεν επιτρέπει την εκτεταμένη χρήση της δυνατότητας κινητικότητας, πέρα από τις απαραίτητες για την ερευνητική δραστηριότητα επιστημονικές/εκπαιδευτικές άδειες, καθώς τα διδακτικά κενά που δημιουργούνται θα πρέπει να καλυφθούν από επιπρόσθετο διδακτικό έργο συναδέλφων μελών ΔΕΠ.

5.11. Πολιτικές προσέλευσης μελών ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου

Στο πλαίσιο των εντατικών προσπαθειών των μελών ΔΕΠ για ανάπτυξη ερευνητικών συνεργασιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, τόσο τα μέλη ΔΕΠ όσο και οι φοιτήτριες/ητές έχουν συχνά την ευκαιρία να έρχονται σε επαφή με επιστήμονες εγνωσμένου κύρους της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Ομοίως, η δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε σημαντικά συνέδρια και επιστημονικές συναντήσεις, αλλά

και της διοργάνωσης ανάλογων εκδηλώσεων εντός της ακαδημαϊκής μονάδας, παρέχει τη δυνατότητα για συνεργασίες με διεθνώς αναγνωρισμένους επιστήμονες που δεν είναι μέλη του Πανεπιστημίου (βλ. και ενότητα 5.12.).

5.12. Στρατηγική μονάδας για ερευνητική δραστηριότητα σε συγκεκριμένα πεδία επιστημονικού ενδιαφέροντος

Το Τμήμα ενθαρρύνει και διευκολύνει πρωτοβουλίες ατομικής και συλλογικής ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ και άλλων μελών της μονάδας στο πλαίσιο της προσωπικής τους στρατηγικής ανάπτυξης της επιστημονικής και ερευνητικής τους δράσης στα πεδία του επιστημονικού τους ενδιαφέροντος. Τα μέλη της μονάδας δραστηριοποιούνται επίσης στο πλαίσιο πολλών θεσμικών συνεργασιών (μέσω μνημονίων συνεργασίας) του Τμήματος και του ιδρύματος, αλλά και ενός εκτεταμένου δικτύου άτυπων επαφών και παλαιών συνεργασιών των ιδίων.

Στο πλαίσιο του Τμήματος λειτουργούν ήδη από το 2016 τρία ερευνητικά εργαστήρια: α) Εργαστήριο Επιχειρηματικότητας. β) Εργαστήριο Μελέτης του Πολιτισμού, των Συνόρων και του Κοινωνικού Φύλου. γ) Εργαστήριο Ιστορίας Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Επίσης, ήδη από το 2014 διεξάγεται στο Τμήμα η σειρά ανοιχτών διαλέξεων στη διεθνή πολιτική θεωρία με τίτλο *Politics First*. Οι συναντήσεις πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση με διαλέξεις των υπευθύνων καθηγητών, αλλά και προσκεκλημένων ομιλητών τόσο από την Ελλάδα όσο και το εξωτερικό, είναι ανοιχτές σε όλους και η είσοδος ελεύθερη στο κοινό, προσελκύοντας ακροατήριο ακόμη και εκτός του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Μέχρι τη στιγμή της σύνταξης της παρούσας πρότασης, έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από εβδομήντα έξι (76) διαλέξεις *Politics First* σε θεματικές που παρακολουθούν τις θεωρητικές και διεθνείς πολιτικές εξελίξεις.

Επίσης, μέλη τη μονάδας έχουν ιδρύσει και δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο της Μονάδας Έρευνας Κοινής Γνώμης και Αγοράς που είναι θεσμοθετημένη ερευνητική μονάδα στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου. Πολλά δε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν μακρά δραστηριοποίηση στο πλαίσιο ερευνητικών ιδρυμάτων και δεξαμενών σκέψης εκτός του Πανεπιστημίου στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Είναι τέλος χαρακτηριστικό ότι λόγω του ειδικού και διεπιστημονικού χαρακτήρα του Τμήματος υφίσταται μία εκ των πραγμάτων υγιής και παραγωγική όσμωση μεταξύ διαφόρων αντικειμένων, επιστημονικών πεδίων και παραδόσεων που οδηγεί σε ενδιαφέρουσες και χρήσιμες ερευνητικές συνέργειες. Αυτό αποτυπώνεται σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα συνδιδασκαλίας μελών ΔΕΠ από διαφορετικά πεδία, σε κοινές ερευνητικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του πανεπιστημίου ή εκτός αυτού, σε κοινές εκδοτικές δραστηριότητες, συνδιοργάνωση συνεδρίων, εκπαιδευτικών ταξιδιών και πολλά άλλα.

6. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας διαθέτει επαρκή χρηματοδότηση για την κάλυψη των αναγκών της διδασκαλίας και της μάθησης. Αφενός διαθέτει επαρκείς υποδομές και υπηρεσίες για τη μάθηση και την υποστήριξη των φοιτητριών/ών, αφετέρου διευκολύνει την άμεση πρόσβαση σε αυτές με τη θέσπιση σχετικών εσωτερικών κανόνων (π.χ. αίθουσες, εργαστήρια, βιβλιοθήκες δίκτυα, σίτιση, στέγαση, υπηρεσίες σταδιοδρομίας, κοινωνικής πολιτικής κτλ.).

6.1. Υποστήριξη νεοεισερχόμενων φοιτητριών/ών

Με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους διοργανώνεται εκδήλωση υποδοχής των πρωτοετών φοιτητριών/ών με τη συμμετοχή των πρυτανικών αρχών, των κοσμητόρων, των προέδρων των Τμημάτων και του συλλόγου των φοιτητών. Ενημερώνονται οι φοιτήτριες/ητές, βραβεύονται οι πρωτεύσασες/αντες κάθε Τμήματος και ακολουθούν ομιλίες αποφοίτων του Πανεπιστημίου, οι οποίες/οι αναφέρουν τις εμπειρίες τους από το Πανεπιστήμιο και τα εφόδια που απέκτησαν για εύρεση εργασίας.

6.2. Διάθεσηκαι κατανομή πόρων

Σύμφωνα με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο και τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου, η διάθεση και κατανομή πόρων γίνεται κεντρικά σε ιδρυματικό επίπεδο. Όταν προκύπτουν σχετικά αιτήματα από τη Σύγκλητο, η Συνέλευση του Τμήματος επεξεργάζεται και συζητά τις εκπαιδευτικές του ανάγκες και κατόπιν απόφασης του συλλογικού οργάνου καταθέτει στις κεντρικές υπηρεσίες του ιδρύματος τις προτάσεις της για προτεραιοποίηση κάλυψης ακαδημαϊκών και άλλων αναγκών.

6.3. Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης

ΗΒιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου (https://www.uom.gr/maclib και https://www.lib.uom.gr/index.php/el/) είναι το κεντρικό σημείο μαθησιακών πόρων για τις/τους φοιτήτριες/ητές και τα ΠΠΣ. Θέτοντας ως πρωταρχικούς στόχους της την παροχή μιας πληθώρας υπηρεσιών με έμφαση στις ηλεκτρονικές και τις εξ αποστάσεως υπηρεσίες, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης καταλύει τα όρια της φυσικής της χωροθέτησης υιοθετώντας τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις και στελεχώνοντας τα Τμήματά της με εξειδικευμένο προσωπικό.

6.4. Δομές και υπηρεσίες υποστήριξης των φοιτητριών/ών

Το Τμήμα έχει επιφορτίσει τρία (3) μέλη ΔΕΠ με τον ρόλο του Συμβούλου Σπουδών των φοιτητριών/ών. Οι Σύμβουλοι Σπουδών δέχονται αιτήματα φοιτητριών/ών για συμβουλευτικές συναντήσεις-συζητήσεις σχετικά με προβλήματα που ανακύπτουν κατά την μαθησιακή τους δραστηριότητα. Οι φοιτήτριες/ητές του Τμήματος έχουν επίσης πρόσβαση σε εξειδικευμένες δομές και υπηρεσίες του ιδρύματος. Μεταξύ αυτών, κεντρικής σημασίας είναι οι παρακάτω δομές/υπηρεσίες:

6.4.1. Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας

Η καινοτόμος Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) του ιδρύματος (https://dasta.uom.gr/)συμβάλλει στην αξιοποίηση της εμπειρίας εξωτερικών φορέων από

την αγορά εργασίας. Ο ρόλος της δομής είναι να συλλαμβάνει το όραμα, να αναπτύσσει τη στρατηγική του ιδρύματος για τη σύνδεσή του με την αγορά εργασίας και να μεριμνά για την ανάπτυξη μιας βιώσιμης και συντονισμένης προσέγγισης των επιμέρους δομών και πολιτικών του ιδρύματος στον τομέα αυτό. Από 3/4/2014 η ΔΑΣΤΑ έχει υποκαταστήσει τον ρόλο και τις λειτουργίες του Γραφείου Διασύνδεσης του ιδρύματος, το οποίο είχε αρχικώς ιδρυθεί το 1994 ως «Γραφείο Σταδιοδρομίας». Οι δραστηριότητες πλέον της ΔΑΣΤΑ απευθύνονται στις/στους προπτυχιακές/ούς και μεταπτυχιακές/ούς φοιτήτριες/ητές, καθώς και στις/στους προσφάτως αποφοιτήσασες/ντες. Ο κεντρικός στόχος είναι να προσφέρει με οργανωμένο τρόπο στους παραπάνω τη δυνατότητα να γνωρίσουν το περιβάλλον της μελλοντικής τους επαγγελματικής σταδιοδρομίας και, παράλληλα, να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τις/τους επιτρέψουν να διεκδικήσουν με καλύτερους όρους τη θέση τους στον επαγγελματικό στίβο. Στην κατεύθυνση αυτή η ΔΑΣΤΑ εφαρμόζει Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς προτύπου ISO 9001:2008.

6.4.2. Γραφείο Διασύνδεσης

Το Γραφείο Διασύνδεσης (https://www.uom.gr/career-office) έχει ως σκοπό την άμεση, έγκυρη και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των φοιτητριών/ών και νέων αποφοίτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, προάγοντας την εκπαίδευση των επωφελουμένων του στη διαχείριση των γνώσεων, των εμπειριών και δεξιοτήτων τους, με στόχο την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη. Στις υπηρεσίες του Γραφείου Διασύνδεσης περιλαμβάνονται: α) Η ατομική συμβουλευτική υποστήριξη σε θέματα σπουδών και σταδιοδρομίας. β) Η διοργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης και δικτύωσης με την αγορά εργασίας. γ) Η υλοποίηση ομαδικών συμβουλευτικών συναντήσεων και εργαστηρίων για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και την ενίσχυση της επαγγελματικής ετοιμότητας των φοιτητριών/ών και αποφοίτων του ιδρύματος. δ) Η κοινοποίηση ανακοινώσεων που σχετίζονται με τις ακαδημαϊκές και επαγγελματικές επιλογές των επωφελουμένων μας (μεταπτυχιακά προγράμματα, υποτροφίες, διαγωνισμοί, θέσεις εργασίας, ευκαιρίες απόκτησης εργασιακής εμπειρίας κτλ.).ε) Η συνεχής επικοινωνία και διερεύνηση προοπτικών συνεργασίας με τις/τους αποφοίτους του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με επιστημονικούς, ακαδημαϊκούς και επαγγελματικούς φορείς και με ελληνικές και ξένες επιχειρήσεις.

Το Γραφείο Διασύνδεσης έχει πενταμελές στελεχιακό δυναμικό. Είναι ιδιαίτερα δραστήριο τόσο στη διοργάνωση δραστηριοτήτων προς χρήση των φοιτητριών/ών όσο και στη συγκέντρωση και διάχυση χρήσιμων πληροφοριών για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Επίσης, το Γραφείο προσφέρει συμβουλευτική σταδιοδρομίας, δηλαδή εξειδικευμένες συμβουλές (σύνταξη και αποστολή βιογραφικού, αιτήσεις, προετοιμασία για συνέντευξη κτλ.) σε φοιτήτριες/ητές και τελειόφοιτους. Τελευταία αναπτύσσει έντονη δραστηριότητα διασύνδεσης εργαζόμενων αποφοίτων με το Πανεπιστήμιο και τις/τους φοιτήτριες/ητές του, ενώ είναι υπό ίδρυση ο σύνδεσμος αποφοίτων του ιδρύματος. Το Γραφείο Διασύνδεσης διαθέτει εξειδικευμένη ιστοσελίδα/πλατφόρμα, όπου αναπτύσσονται καινοτόμες πρωτοβουλίες και εργαλεία υποβοήθησης των φοιτητριών/ών. Στην πλατφόρμα αναρτώνται, μεταξύ άλλων, πληροφορίες για θέσεις εργασίας, μεταπτυχιακά προγράμματα, υποτροφίες, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, σχετικές εκδηλώσεις κτλ. (https://dasta.uom.gr/Career/default.aspx)

Το Γραφείο Διασύνδεσης συνδιοργανώνει επίσης με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος ημερίδες επαγγελματικού προσανατολισμού εξειδικευμένα για φοιτήτριες/ητές και αποφοίτους του ΒΣΑΣ. Οι ημερίδες διοργανώνονται σχεδόν ανά διετία και προσελκύουν επαγγελματίες αποφοίτους του Τμήματος και ομοειδών Τμημάτων, οι οποίες/οι ήδη δραστηριοποιούνται με επιτυχία σε σημαντικούς επαγγελματικούς κλάδους στην Ελλάδα

και το εξωτερικό.

6.4.3. Γραφείο Πρακτικής Άσκησης

Όπως ήδη σημειώθηκε παραπάνω, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης (ΓΠΑ) (https://www.uom.gr/practice-office)συμβάλλει στην εδραίωση και συστηματοποίηση της αναγκαίας επικοινωνίας του ιδρύματος με την αγορά εργασίας και το κοινωνικό γίγνεσθαι. (Αναλυτικότερα για τους στόχους του ΓΠΑ και τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, βλ. υπό στοιχείο 4.10.)

6.4.4. Κέντρο Συμβουλευτικής και Στήριξης Φοιτητών

Το Κέντρο Συμβουλευτικής και Στήριξης Φοιτητών (ΚΣΣΦ)(https://www.uom.gr/student-support)λειτουργεί στο πλαίσιο των υπηρεσιών υποστήριξης φοιτητριών/ών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του Πανεπιστημίου. Έχει ως σκοπό την ψυχολογική υποστήριξη των φοιτητριών/ών του ιδρύματος με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες και την ευαισθητοποίηση της πανεπιστημιακής κοινότητας σε θέματα που αφορούν τον τομέα της ψυχικής υγείας. Μέσα από διάφορες δράσεις το ΚΣΣΦ παρέχει ενημέρωση, ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική σε όλους τις/τους φοιτήτριες/ητές του ιδρύματος. Το προσωπικό του Κέντρου αποτελείται από δύο (2) επιστημονικά υπεύθυνες/ους (μέλη ΔΕΠ του ιδρύματος), δύο (2) ψυχολόγους και οκτώ (8) εθελόντριες/οντές ψυχολόγους.

6.4.5 Μονάδα Προσβασιμότητας

Η Μονάδας Προσβασιμότητας(https://www.uom.gr/accessibility) έχει ως στόχο την αποτελεσματικότερη κάλυψη των αναγκών των φοιτητριών/ών με αναπηρία. Η δημιουργία της ειδικής αυτής υπηρεσίας προσβασιμότητας έγινε λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές δυσκολίες πρόσβασης που αντιμετωπίζουν οι φοιτήτριες/ητές με αναπηρία, τις πραγματικές ανάγκες που αντιμετωπίζουν κατά τη φοίτησή τους στο ίδρυμα, αλλά και την αποδεδειγμένη συνεισφορά παρόμοιων υπηρεσιών που υπάρχουν ήδη σε άλλα Πανεπιστήμια. Οι υπηρεσίες υποστήριξης του Πανεπιστημίου οργανώνονται σε συνεργασία με το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.

6.4.6. Κέντρο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων

Το Κέντρο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων (ΚΥΔ) του Πανεπιστημίου (https://www.uom.gr/cnc) αποτελεί μια ακόμα υποστηρικτική μονάδα όλου του πληροφοριακού συστήματος του Πανεπιστημίου και χρησιμοποιείται και από το Τμήμα μας. Το Κέντρο έχει ως σκοπό τόσο την ορθή λειτουργία των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, όσο και την ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των δικτυακών υπηρεσιών του Πανεπιστημίου. Συγκεκριμένα, το ΚΥΔ έχει αναλάβει τη συνεχή παρακολούθηση και υποστήριξη των αναγκών του ιδρύματος σε υλικό εξοπλισμό και λογισμικό και την εποπτεία της λειτουργίας του δικτύου επικοινωνιών. Επίσης, έχει την ευθύνη για την εξασφάλιση της πρόσβασης του ιδρύματος στο διαδίκτυο και για τη συνεργασία του με το Πανεπιστημιακό Διαδίκτυο (*GUNet*) με σκοπό την ωφέλεια από τις παρεχόμενες υπηρεσίες του. Μεταξύ των υπηρεσιών που προσφέρει το Κέντρο είναι και το Γραφείο Εξυπηρέτησης Χρηστών (*Help Desk*).

6.4.7. Άλλες υπηρεσίες και ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου

Άλλες υπηρεσίες του Πανεπιστημίου που απευθύνονται στις/στους φοιτήτριες/ητές και του Τμήματός μας είναι οι εξής: α) Φοιτητική Μέριμνα, β) Γραφείο Φυσικής Αγωγής, γ) Γραφείο Erasmus, δ) Σύλλογος Φοιτητών, ε) Σύλλογος Φοιτητών Erasmus, στ) Κέντρο

Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης και ζ) Γραφείο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Η ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου προσφέρει επίσης τις παρακάτω ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τις/τους φοιτήτριες/ητές: α) Ακαδημαϊκό ημερολόγιο, β) Ακαδημαϊκή ταυτότητα, γ) *Students Web*, δ) *Compus*, ε) Φοιτητικό *email*.

6.5. Διαδικτυακές Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου

Το Πανεπιστήμιο διαθέτει, μεταξύ άλλων, δύο σημαντικές διαδικτυακές υπηρεσίες διευκόλυνσης των φοιτητριών/ών. Το *Students Web* προσφέρει στις/στους φοιτήτριες/ητές ενημέρωση για το Πρόγραμμα Σπουδών που παρακολουθούν και τα μαθήματα που έχουν δηλώσει και τις βαθμολογίες τους. Τις/τους επιτρέπει επίσης να υποβάλλουν ηλεκτρονικά τις δηλώσεις των μαθημάτων τους, αλλά και αιτήσεις για έκδοση πιστοποιητικών. Στο πλαίσιο της πλατφόρμας *Compus* βρίσκονται στη διάθεση των φοιτητριών/ών όλα τα απαραίτητα έγγραφα και υλικό μελέτης για το κάθε μάθημα που διδάσκεται στο Τμήμα και το Πανεπιστήμιο.

6.6. Υποστηρικτικές Υπηρεσίες του Τμήματος

Προς υποστήριξη του ΠΠΣ λειτουργεί η Γραμματεία του Τμήματος, η οποία στελεχώνεται από τέσσερις (4) διοικητικές/ούς υπαλλήλους του ιδρύματος. Το Τμήμα διαθέτει επίσης εργαστήριο Η/Υ. Το Εργαστήριο διαθέτει τριάντα οκτώ (38) θέσεις εργασίας και στελεχώνεται από ένα (1) μέλος ΕΔΙΠ της ακαδημαϊκής μονάδας, το οποίο προσφέρει συμβουλές και υποστήριξη στις/στους φοιτήτριες/ητές του Τμήματος που χειρίζονται τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το διαδίκτυο στον συγκεκριμένο χώρο.

Το Τμήμα διαθέτει επίσης εξειδικευμένο Πρόγραμμα Διδακτικής Ξένων Γλωσσών, το οποίο απευθύνεται σε πτυχιούχους του Τμήματος. Έχει διάρκεια ενός (1) ακαδημαϊκού έτους και συμπεριλαμβάνει διδασκαλία δεκατριών (13) εβδομάδων και πενήντα δύο (52) ωρών ανά μάθημα. Το Πρόγραμμα προσφέρει πιστοποίηση διδακτικής της ρωσικής ή τουρκικής ή ρουμανικής ή σερβικής ή βουλγαρικής γλώσσας. Αποτελείται από δύο θεματικές ενότητες: α) ειδική διδακτική και β) πρακτική άσκηση. Το Πρόγραμμα οδηγεί στη λήψη Πιστοποιητικού με τίτλο «Πιστοποιητικό Επιτυχούς Παρακολούθησης Προγράμματος Διδακτικής των Ξένων Γλωσσών» σύμφωνα με το άρθρο 3 της ΥΑ 6117/Α5/324/8-2-2017.

6.7. Θεσμοθετημένες υποτροφίες για τις/τους φοιτήτριες/ητές

Βλ. ενότητα 4.3.

7. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχει την πλήρη ευθύνη για τη συλλογή, ανάλυση και χρήση πληροφοριών, με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των ΠΠΣ, καθώς και των συναφών δραστηριοτήτων με τρόπο ενιαίο, λειτουργικό και άμεσα προσβάσιμο.

7.1. Δημοσιοποίηση πληροφοριών

Οι πληροφορίες για τις δραστηριότητες του Τμήματος, το πρόγραμμα σπουδών, το ωρολόγιο πρόγραμμα, οι κανονισμοί, οι προκηρύξεις και ανακοινώσεις αναρτώνται στην ιστοσελίδα του και επικαιροποιούνται, όποτε απαιτείται.

7.2. Παρακολούθηση της προόδου των φοιτητριών/ών

Η πρόοδος των φοιτητριών/ών και οι διοικητικές τους υποθέσεις παρακολουθούνται μέσω του πληροφοριακού συστήματος του ιδρύματος. Για τις ανάγκες του Τμήματος ΒΣΑΣ, η Γραμματεία του Τμήματος χειρίζεται την εφαρμογή του συστήματος, μέσω της οποίας επιτελούνται όλες οι απαραίτητες για τις σπουδές των προπτυχιακών φοιτητριών/ών λειτουργίες, όπως η έκδοση κάθε είδους πιστοποιητικών, η παρουσίαση και έκδοση αναλυτικής βαθμολογίας, τα αντίγραφα πτυχίων κτλ.

7.3. Διαδικασία συλλογής στοιχείων

Τα βασικά στοιχεία του προφίλ των φοιτητριών/ών συλλέγονται κατά την αρχική εγγραφή και καταχωρούνται στην καρτέλα των φοιτητριών/ών και στο πληροφοριακό σύστημα. Στη συνέχεια των σπουδών, τα στοιχεία συλλέγονται κυρίως αυτόματα μέσω του πληροφοριακού συστήματος και εγγραφών και επιλογών που κάνουν οι φοιτήτριες/ητές. Άλλα στοιχεία συλλέγονται και καταχωρούνται μη-μηχανογραφικά ή σε adhoc βάση.

7.4. Συλλεγόμενα στοιχεία και χρήση τους

Σχετικά με το προσωπικό της μονάδας, οι πληροφορίες συγκεντρώνονται από τη Γραμματεία του Τμήματος, αξιοποιώντας τις αποφάσεις της Συνέλευσης, επιτροπών και συλλογικών οργάνων, τα αποτελέσματα διαδικασιών εκλογής και εξέλιξης, δηλώσεων των μελών ΔΕΠ. Η Γραμματεία κατηγοριοποιεί τις πληροφορίες που είναι σχετικές με τον αρχικό διορισμό, τις εξελίξεις και βαθμίδες των μελών της μονάδας, τα γνωστικά τους αντικείμενα, τις άδειες που χρησιμοποιούν, την εκτέλεση διδακτικών και άλλων καθηκόντων κτλ.

Σχετικά με το ΠΠΣ, συγκεντρώνονται πληροφορίες από τις αρχικές εγγραφές των φοιτητριών/ών στο Τμήμα, ενώ κατά την διάρκεια των σπουδών τους οι περισσότερες πληροφορίες συγκεντρώνονται αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του ιδρύματος, για την παρακολούθηση του οποίου είναι επιφορτισμένα συγκεκριμένα μέλη του διοικητικού προσωπικού του Τμήματος. Συλλέγονται στοιχεία σχετικά με το προφίλ του φοιτητικού πληθυσμού, τη βάση εισαγωγής, τον αριθμό των φοιτητριών/ών, τον αριθμό εισερχομένων και εξερχομένων φοιτητριών/ών Erasmus, τη χρήση πρακτικής άσκησης, τους βασικούς δείκτες επιδόσεων, τα μαθήματα και τον αριθμό των φοιτητριών/ών, την πορεία φοίτησης, τα στατιστικά επιτυχούς εξέτασης μαθημάτων, ολοκλήρωσης σπουδών κτλ.

Στατιστικά στοιχεία επίσης δημιουργούνται από το πληροφοριακό σύστημα μετά την

αξιολόγηση των φοιτητριών/ών για κάθε μάθημα (βλ. παραπάνω).Το Τμήμα δεν συλλέγει στοιχεία σχετικά με την ικανοποίηση των φοιτητριών/ών από το ΠΠΣ που παρακολουθούν, τη σταδιοδρομία μετά το πτυχίο κτλ. Τα στοιχεία που συλλέγονται διαβιβάζονται στη ΜΟΔΙΠ, ενώ κάποια αξιοποιήθηκαν κατά τη διαδικασία εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος.

8. ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Το Τμήμα ΒΣΑΣ δημοσιοποιεί τις εκπαιδευτικές και ακαδημαϊκές του δραστηριότητες με άμεσο και προσβάσιμο τρόπο. Οι σχετικές πληροφορίες είναι επικαιροποιημένες και διατυπωμένες με αντικειμενικότητα και σαφήνεια.

Το ΒΣΑΣ παρέχει πλήρη, διαφανή και αξιόπιστη πληροφόρηση για τις ακαδημαϊκές και εκπαιδευτικές του δραστηριότητες, καθώς και τις μαθησιακές και ερευνητικές δυνατότητες που προσφέρει στις/στους φοιτήτριες/ητές του με άμεσο και προσβάσιμο τρόπο. Οι κύριοι δίαυλοι επικοινωνίας που χρησιμοποιεί το Τμήμα για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικών με τη δυναμική δράση του έχουν ηλεκτρονική μορφή και είναι οι εξής: α) ο ιστότοπος του Τμήματος, β) οι επίσημες ομάδες του Τμήματος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ,γ) η πλατφόρμα διαχείρισης μαθημάτων (*compus*) που χρησιμοποιούν τα μέλη του διδακτικού προσωπικού και οι εγγεγραμμένες/οι στο Τμήμα φοιτήτριες/ητές και, συμπληρωματικά, δ) πληροφορίες για τις δράσεις και τα επιτεύγματα του Τμήματος, οι οποίες δημοσιοποιούνται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή μέσω του περιοδικού του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, καθώς και πληροφορίες που δημοσιοποιούνται μέσω του ιστοτόπου του Τμήματος και απευθύνονται στις/στους προπτυχιακές/ούς, μεταπτυχιακές/ούς και διδακτορικές/ούς φοιτήτριες/ητές του Τμήματος, στο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του Τμήματος, στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας του ΠΑΜΑΚ, καθώς και σε κάθε εξωτερικό φορέα που έχει ενδιαφέρον για τις ακαδημαϊκές και ερευνητικές δράσεις του Τμήματος Η Γραμματεία του Τμήματος διαχειρίζεται και επικαιροποιεί συστηματικά τον ιστότοπο του Τμήματος. Όπου προβλέπεται από τη νομοθεσία οι προκηρύξεις δημοσιεύονται στον ημερήσιο τύπο.

Το είδος και το εύρος των πληροφοριών που παρέχονται μέσω του ιστοτόπου είναι ιδιαιτέρα μεγάλο. Συγκεκριμένα παρέχονται αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με α) την τοποθεσία του Τμήματος εντός της πανεπιστημιούπολης του ΠΑΜΑΚ και τις κτιριακές εγκαταστάσεις του, όπως και τα στοιχεία επικοινωνίας με αυτό, β) τα όργανα διοίκησης του Τμήματος, όπως και τη διοικητική υποστήριξη των λειτουργιών του, η οποία παρέχεται από τη Γραμματεία του, γ) το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού που στελεχώνει το Τμήμα με αναλυτικά βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία, τις/τους μεταδιδακτορικές/ούς ερευνήτριες/ητές και τα μέλη της Γραμματείας, όπως και τα στοιχεία επικοινωνίας τους, δ) τον τρόπο λειτουργίας του ΠΠΣ με πλήρη αναφορά στα μαθήματα γενικής παιδείας και ειδίκευσης των δύο επιστημονικών ειδικεύσεων που θεραπεύει το Τμήμα, καθώς και σε θέματα εισαγωγής, περιεχομένων της φοίτησης, μαθησιακών διαδικασιών και εξετάσεων, ε) τον τρόπο λειτουργίας των ΠΜΣ, με πλήρη αναφορά στα γνωστικά πεδία που θεραπεύουν, καθώς και στις προϋποθέσεις εισαγωγής, φοίτησης και απονομής τίτλων, όπως διατυπώνονται στον Εσωτερικό Κανονισμό τους, οι οποίοι και αναρτώνται στον ιστότοπο, στ) το ακαδημαϊκό προφίλ, το ερευνητικό, συγγραφικό και διδακτικό έργο των μελών του Τμήματος, ζ) τις δυνατότητες φοίτησης σε πανεπιστήμια της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρέχονται στις/στους φοιτήτριες/ητές στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+,η) υποτροφίες που μπορούν να λάβουν οι φοιτήτριες/ητές από φορείς της χώρας ή εξωτερικούς επιστημονικούς φορείς με τους οποίους συνεργάζεται το Τμήμα, θ) τους διδακτορικούς τίτλους που έχει απονείμει το Τμήμα και ι) τις επιστημονικές δράσεις και λοιπές εκδηλώσεις που διοργανώνει το Τμήμα ή/και το Πανεπιστήμιο (διαλέξεις, ημερίδες, συμπόσια, συνέδρια, διεπιστημονικές συνεργασίες).

Μέσω του ιστοτόπου δημοσιοποιούνται επίσημα κείμενα που αφορούν την τρέχουσα ακαδημαϊκή δράση του Τμήματος, συμβάλλοντας στη διαφάνεια και τον πλουραλισμό της

πληροφορίας. Συγκεκριμένα αναρτώνται μεταξύ πολλών άλλων: α) ο Οδηγός Σπουδών του Τμήματος στην ελληνική γλώσσα με περιγραφές των μαθημάτων, αναφορά στα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις εφαρμοζόμενες διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες καθώς και τις μορφές αξιολόγησης της διδακτικής διαδικασίας και των ακαδημαϊκών δομών ,β) το Ωρολόγιο Πρόγραμμα και το Πρόγραμμα Εξετάσεων του τρέχοντος ακαδημαϊκού εξαμήνου και γ) ο Κανονισμός Σπουδών του ΠΠΣ, όπως και ο Εσωτερικός Κανονισμός του ΠΜΣ.

Στις σελίδες της ηλεκτρονικής υπηρεσίας *StudentsWeb* οι φοιτήτριες/ητές του ΠΠΣ του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα: α) να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για το ΠΠΣ και το Προσωπικό του Τμήματος, β) να υποβάλλουν δήλωση μαθημάτων την κατάλληλη περίοδο ή να έχουν πρόσβαση στην ισχύουσα κατάσταση των δηλώσεών τους, γ) να έχουν πρόσβαση στη βαθμολογία τους, δ) να ανατρέξουν στις τρέχουσες ανακοινώσεις του Τμήματος ΒΣΑΣ και άλλων Τμημάτων του ιδρύματος, ε) να υποβάλλουν αίτηση για την έκδοση πιστοποιητικών και να παρακολουθούν την πορεία διεκπεραίωσης του αιτήματός τους.

Στις επίσημες ομάδες του Τμήματος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (*Facebook*) επαναλαμβάνεται μέρος της πληροφόρησης που παρέχει ο ιστότοπος. Συγκεκριμένα, παρέχονται από τη Γραμματεία πληροφορίες που αφορούν την καθημερινή λειτουργία του ΠΠΣ του Τμήματος. Επιπλέον, παρέχονται πληροφορίες σε ατομική βάση από μέλη ΔΕΠ του ΒΣΑΣ, σχετικά με διάφορες ερευνητικές δραστηριότητες και δυνατότητες εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης και επιτυγχάνεται η πιο ελεύθερη επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών των ομάδων, πάντοτε με τήρηση της ακαδημαϊκής δεοντολογίας. Η σαφήνεια της παρεχόμενης πληροφόρησης επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με τη Γραμματεία του.

9. ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, το Τμήμα ΒΣΑΣ διαθέτει εσωτερικό σύστημα διασφάλισης ποιότητας, μέσω του οποίου πραγματοποιείται ο έλεγχος και η ετήσια εσωτερική αξιολόγηση του ΠΠΣ, κατά τρόπο ώστε μέσω της παρακολούθησης και των ενδεχόμενων διορθώσεων να επιτυγχάνονται οι ορισθέντες στόχοι, με τελικό αποτέλεσμα τη συνεχή βελτίωσή του. Στο πλαίσιο των ανωτέρω δράσεων ενημερώνονται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

9.1. Διαδικασίες περιοδικής (ετήσιας) εσωτερικής αξιολόγησης ΠΠΣ

Το Τμήμα ΒΣΑΣ ακολουθεί το Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του ΠΑΜΑΚ. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον οδικό χάρτη διαδικασιών Διασφάλισης Ποιότητας, όπου περιγράφεται η διαδικασία «Σύνταξης, υποβολής και συζήτησης των Ετήσιων Εκθέσεων Αξιολόγησης από τα Τμήματα», με το πέρας των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, ο Συντονιστής της ΟΜΕΑ μεριμνά ώστε τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος να συμπληρώσουν το Απογραφικό Δελτίο και το Ερωτηματολόγιο Διδασκόντων. Καλεί, επίσης, τη Γραμματεία να συμπληρώσει τους Πίνακες ΑΔΙΠ του Παραρτήματος της Ετήσιας Έκθεσης Αξιολόγησης. Όλα τα παραπάνω στοιχεία εισάγονται στο Πληροφοριακό Σύστημα ΜΟΔΙΠ, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες του οδηγού «ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (ΠΣΔΙΠ) & ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ» που είναι αναρτημένος στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ. Με ευθύνη της/του Συντονίστριας/ιστή της ΟΜΕΑ γίνεται η κατανομή του έργου της σύνταξης της Ετήσιας Εσωτερικής Έκθεσης (ΕΕΑ) στα μέλη της. Η ΕΕΑ συντάσσεται, προσυπογράφεται από όλα τα μέλη της ΟΜΕΑ και υποβάλλεται στην/στον Πρόεδρο του Τμήματος αμέσως μετά τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους.

Όταν κρίνεται απαραίτητο, η ΟΜΕΑ συνεπικουρείται στο έργο της από τα υπόλοιπα μέλη του διδακτικού προσωπικού και τις/τους διοικητικές/ούς υπαλλήλους του Τμήματος. Σε συνεδρίαση της Συνέλευσης, στις αρχές κάθε ακαδημαϊκού έτους, η/ο Πρόεδρος εισάγει ως θέμα την ενημέρωση για την ΕΕΑ. Κατά τη συζήτηση του θέματος η/ο Συντονίστρια/ιστής της ΟΜΕΑ παρουσιάζει συνοπτικά το περιεχόμενο της Έκθεσης, προκειμένου να ακολουθήσει συζήτηση των μελών της Συνέλευσης για την πορεία του τμήματος και την ανάληψη πιθανών δράσεων αναβάθμισης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου. Στη συνέχεια, η/ο Πρόεδρος του Τμήματος υποβάλλει με διαβιβαστικό την ΕΕΑ (σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή), καθώς και τυχόν παραρτήματα ή συνοδευτικό υλικό, στη Γραμματεία της ΜΟΔΙΠ. Μετά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους η ΜΟΔΙΠ του ιδρύματος εγκρίνει τις υποβληθείσες ΕΕΑ των Τμημάτων. Με ευθύνη της Γραμματείας ΜΟΔΙΠ οι εγκριθείσες ΕΕΑ αναρτώνται στο δικτυακό τόπο της ΜΟΔΙΠ.

9.2. ΟΜΕΑ του Τμήματος

Η ΟΜΕΑ του Τμήματος συγκροτείται από τη Συνέλευση και απαρτίζεται από την/τον Συντονίστρια/ιστή και δύο (2) μέλη (ένα ανά Ειδίκευση).

9.3. Διαδικασίες αναπροσαρμογής και εκσυγχρονισμού της ύλης και διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής

διαδικασίας
Το ΠΠΣ του Τμήματος επικαιροποιείται κάθε ακαδημαϊκό έτος. Αρμόδια για την επικαιροποίηση του είναι η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, η οποία απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ αμφότερων των ειδικεύσεων του ΠΠΣ του Τμήματος. Η Επιτροπή εισηγείται τροποποιήσεις στο ισχύον ΠΠΣ στη Συνέλευση του Τμήματος, ώστε να εξασφαλίζονται α) η ορθολογική κατανομή των μαθημάτων ανά εξάμηνο, β) η αντικατάσταση διδασκουσών/όντων σε περιπτώσεις άδειας, γ) η ανάθεση μαθημάτων σε συμβασιούχες/ους διδάσκουσες/οντες και δ) η ύπαρξη ικανού αριθμού μαθημάτων επιλογής για κάθε ειδίκευση, ιδιαίτερα μετά το Γ΄ εξάμηνο σπουδών.

Η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίζει για την εφαρμογή των προτεινόμενων αλλαγών σε συνεδρίασή της στο εαρινό εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους και πάντως πριν την έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Η επανεκτίμηση της ύλης των μαθημάτων του ΠΠΣ πραγματοποιείται σε επίπεδο Συνέλευσης, τα μέλη της οποίας συζητούν όλα τα σχετικά θέματα, με τον συντονισμό της/του Προέδρου. Η αναπροσαρμογή των περιεχομένων των μαθημάτων υλοποιείται ατομικά από τον κάθε διδάσκουσα/οντα, σε συνεννόηση με τα υπόλοιπα μέλη του Τμήματος, ώστε να αποφεύγονται τυχόν επικαλύψεις και να εξασφαλίζεται η ομαλή ροή και εξέλιξη του προγράμματος σπουδών.

9.4. Κριτήρια αναπροσαρμογής
Κεντρική προτεραιότητα του σχεδίου δράσης για την εισαγωγή αλλαγών στο περιεχόμενο των μαθημάτων ή στο είδος των μαθημάτων (υποχρεωτικών ή επιλογής) που προσφέρει η κάθε ειδίκευση στο ΠΠΣ είναι ο συντονισμός με τις πρόσφατες εξελίξεις στην έρευνα. Η παρακολούθηση των νέων ερευνητικών δεδομένων οδηγεί στη διεύρυνση ή την τροποποίηση του γνωστικού αντικειμένου συγκεκριμένων μαθημάτων, στην εισαγωγή νέων μεθοδολογικών προσεγγίσεων στην παρουσίαση της ύλης και στη συνεχή βιβλιογραφική ενημέρωση.

Δεύτερο σημαντικό κριτήριο στην αναθεώρηση του ΠΠΣ αποτελεί η προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας, που οδηγεί στη σταδιακή ένταξη νέων γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, οι οποίες μπορούν να είναι χρήσιμες στη σημερινή αγορά εργασίας.

Τρίτο σημαντικό κριτήριο για τον σχεδιασμό των αλλαγών στο ΠΠΣ είναι η ενίσχυση των θετικών στοιχείων της διδασκαλίας και, εν γένει, η διαρκής βελτίωση του μαθησιακού περιβάλλοντος των φοιτητριών/ών, ούτως ώστε να είναι ορθολογική η κατανομή του όγκου εργασίας και να ευοδώνεται η απρόσκοπτη πορεία ολοκλήρωσης των σπουδών τους.

Στην επανεκτίμηση του ΠΠΣ λαμβάνονται επίσης υπόψη η τρέχουσα εμπειρία του διδακτικού προσωπικού, η ανταπόκριση των φοιτητριών/ών στα περιεχόμενα των μαθημάτων κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας ή και στην εξέταση του μαθήματος, η επεξεργασία των σχετικών απαντήσεων των φοιτητριών/ώνστα ερωτηματολόγια αξιολόγησης του κάθε μαθήματος στο τέλος του εξαμήνου, καθώς και οι προσδοκίες και μαθησιακές ανάγκες που διατυπώνονται μέσω των αντιπροσώπων τους στα θεσμικά όργανα του Τμήματος.

9.5. Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας
Η αποτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Τμήμα αποτυπώνεται στα ερωτηματολόγια που συμπληρώνουν οι φοιτήτριες/ητές στο χειμερινό και στο εαρινό εξάμηνου κάθε ακαδημαϊκού έτους. Τα ερωτηματολόγια αυτά προσφέρουν συγκεντρωτικά

πολύτιμο υλικό για την εξαγωγή συγκριτικών συμπερασμάτων. Από τις αξιολογήσεις του φοιτητικού σώματος κατά τα παραπάνω έτη προκύπτει ότι οι φοιτήτριες/ητέςτων παραπάνω ετών έμειναν πολύ ικανοποιημένες/οι από το επίπεδο και τις παροχές του ΠΠΣ, όπως επίσης και από τη διδακτική ικανότητα και αποτελεσματικότητα των διδασκόντων. Η υψηλή συμμετοχή πιστοποιεί την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αξιολόγησης. Τα νέα ερωτηματολόγια με τη συμπερίληψη πεδίου ελεύθερου σχολίου τους δίνει την ευκαιρία να καταθέσουν την εμπειρία τους και να συνεισφέρουν με ουσιαστικότερο τρόπο στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

9.6.Σχέδιο δράσης για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών στοιχείων του ΠΠΣ

Στο σχέδιο δράσης του Τμήματος για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών στοιχείων του ΠΠΣ εντάσσονται τα εξής:

9.6.1. Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής Επάρκειας

Για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 και με γνώμονα τις προσδοκίες και τις υπαρκτές ανάγκες των φοιτητριών/ών για ενίσχυση της παιδαγωγικής τους κατάρτισης, το Τμήμα έχει συγκροτήσει ειδικό πρόγραμμα με την προσθήκη των απαιτούμενων παιδαγωγικών μαθημάτων, όπως επίσης μαθημάτων διδακτικής της γλώσσας και των υπολοίπων μαθημάτων με βάση τις ειδικεύσεις. Το πρόγραμμα έχει ήδη υποβληθεί προς έγκριση στο Υπουργείο Παιδείας. Πιο συγκεκριμένα, στο ΠΠΣ έχουν ενταχθούν τα εξής δέκα (10) μαθήματα παιδαγωγικής επάρκειας, τα οποία ωστόσο δεν είναι δυνατόν να προσφέρονται ενόσω εκκρεμεί η υπουργική έγκριση: α) Διδακτική των μαθημάτων πολιτικών και νομικών επιστημών –Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία μαθημάτων πολιτικών και νομικών επιστημών (ΠΟΛ Ε΄ Εξάμηνο),β) Διδακτική των οικονομικών – Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία οικονομικών μαθημάτων (ΟΙΚ Ε΄ Εξάμηνο), γ) Διδασκαλία και μάθηση – Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία μαθημάτων πολιτικών και νομικών επιστημών (ΠΟΛ ΣΤ΄ Εξάμηνο),δ) Διδασκαλία και μάθηση – Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία οικονομικών μαθημάτων (ΟΙΚ ΣΤ΄ Εξάμηνο),ε) Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής (Ζ΄ Εξάμηνο),στ) Ειδική διδακτική των μαθημάτων πολιτικών και νομικών επιστημών Ι – Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία μαθημάτων πολιτικών και νομικών επιστημών (ΠΟΛ Ζ΄ Εξαμήνου),ζ) Ειδική διδακτική των οικονομικών μαθημάτων Ι – Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία οικονομικών μαθημάτων (ΟΙΚ Ζ΄ Εξάμηνο),η) Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην εκπαίδευση (Η΄ Εξάμηνο),θ) Ειδική διδακτική των μαθημάτων πολιτικών και νομικών επιστημών ΙΙ – Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία μαθημάτων πολιτικών και νομικών επιστημών (ΠΟΛ Η΄ Εξαμήνου) και ι) Ειδική διδακτική των οικονομικών μαθημάτων ΙΙ – Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία οικονομικών μαθημάτων (ΟΙΚ Η΄ Εξάμηνο).

Για το ακαδημαϊκό έτος 2018-19, λαμβάνοντας υπόψη τη μη υποχρέωση πιστοποίησης παιδαγωγικής επάρκειας, τις εκπαιδευτικές άδειες των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, τις δυνατότητες ανάθεσης μαθημάτων σε άλλα Τμήματα του ΠΑΜΑΚ, τη δυνατότητα πρόσληψης νέων διδασκουσών/όντων με βάση το ΠΔ 407/80, τις αξιολογήσεις των μαθημάτων από τις/τους φοιτήτριες/ητές, τις εξελίξεις στον χώρο της παιδείας, την εξειδίκευση και την αριθμητική επάρκεια του εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος, την ποσοτική και ποιοτική επάρκεια των υποδομών, καθώς και τις προτάσεις της επιτροπής εξωτερικής αξιολόγησης (βλ. ενότητα 10), το ΠΠΣ του Τμήματος διαμορφώθηκε εκ νέου όπως παρουσιάζεται στον Οδηγό Σπουδών του 2017-18.Το ΒΣΑΣ αναμένει νέα νομοθετική ρύθμιση σχετικά με το ζήτημα της κατοχύρωσης παιδαγωγικής

και διδακτικής επάρκειας (Π.Π.Δ.Ε) και τη διαμόρφωση νέου νομοθετικού πλαισίου, προκειμένου με νέα αναμόρφωση πτυχών του ΠΠΣ του να ανταποκριθεί κατάλληλα στη χορήγηση του Π.Π.Δ.Ε.

9.6.2. Μαθήματα ξένης γλώσσας

Η διδασκαλία της γλώσσας και λογοτεχνίας αποτελούν βασικό συστατικό της διδασκαλίας στο ΠΠΣ του Τμήματος. Ενδεικτικές της έμφασης που δίδεται στη γλωσσική διδασκαλία είναι οι εξής ως τώρα δράσεις του Τμήματος: α) Αύξηση αριθμού προσφερόμενων μαθημάτων γλώσσας, όπως και μαθημάτων τα οποία προσφέρουν συγκριτική εξέταση γραμματολογικών ειδών στην γραμματική. β) Εμπλουτισμός γλωσσικών μαθημάτων με παραδόσεις συντακτικού και με λεξιλογικές και γλωσσικές ασκήσεις. γ) Χωρισμός των φοιτητριών/ών σε μικρότερα τμήματα για την αποδοτικότερη διδασκαλία, ειδικά των υποχρεωτικών μαθημάτων γλώσσας και λογοτεχνίας. δ) Οργάνωση φροντιστηριακής διδασκαλίας για τα μαθήματα γλώσσας. ε) Πρόσληψη νέου μέλους ΔΕΠ με γνωστικό αντικείμενο την Τουρκική Γλώσσα και Πολιτισμό. στ) Ελεύθερη επιλογή δεύτερης γλώσσας (αραβική ή αλβανική) από το Ε΄ Εξάμηνο και μετά στα επόμενα εξάμηνα για όσες/ους από τις/τους φοιτήτριες/ητές του Τμήματος το επιθυμούν.

9.6.3. Γλωσσικές ικανότητες και στις δύο κατευθύνσεις (ΟΙΚ και ΠΟΛ) και Πρακτική Άσκηση

Στη συντριπτική τους πλειονότητα οι αξιολογήσεις που καταθέτουν στο Τμήμα οι εξωτερικοί φορείς που συνεργάστηκαν στο πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης είναι πολύ θετικές όσον αφορά στις/στους φοιτήτριες/ητές που απασχόλησαν. Η πρακτική άσκηση γίνεται για ένα εξάμηνο και καλύπτει όλες τις περιοχές της κοινωνίας. Συγκεκριμένα, οι φοιτήτριες/ητές με καλές γλωσσικές ικανότητες προτιμούν για πρακτική άσκηση τομείς όπου απαιτείται καλή χρήση της γλώσσας τόσο στην ημεδαπή όσο και στην αλλοδαπή. Οι διδάσκουσες/οντες των γλωσσών καλύπτουν ένα πολύ καλό επίπεδο γνώσεων στις γλώσσες αντίστοιχου του επιπέδου Β2, με αποτέλεσμα οι φοιτήτριες/ητές του Τμήματος να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι για τις απαραίτητες εξετάσεις σε αναγνωρισμένο από τη νομοθεσία φορέα για τη λήψη πιστοποιητικού γλωσσομάθειας επιπέδου γνώσεων Β2.

10. ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΠΣ

Το ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ υποβάλλεται σε περιοδική εξωτερική αξιολόγηση από Επιτροπές Εμπειρογνωμόνων που ορίζονται από την ΑΔΙΠ, με σκοπό την πιστοποίησή του. Η διάρκεια της πιστοποίησης καθορίζεται από την ΑΔΙΠ.

Το ΠΠΣ του Τμήματος ΒΣΑΣ υποβάλλεται, σύμφωνα με τον Ν. 3374/2005, σε περιοδική εξωτερική αξιολόγηση με σκοπό την πιστοποίησή του. Η εξωτερική αξιολόγηση οργανώνεται από την ΑΔΙΠ και γίνεται από επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων, οι οποίοι επισκέπτονται το Τμήμα και συντάσσουν αναλυτική έκθεση, στην οποία καταγράφουν τα πορίσματα της εξέτασής τους και διατυπώνουν προτάσεις για τη βελτίωση του Προγράμματος Σπουδών συνολικά. Η εξωτερική αξιολόγηση του ΠΠΣ του Τμήματος έγινε από επιτροπή εξωτερικών αξιολογητών, αποτελούμενη από τους κ.κ. Dr Nikolaos Voukelatos (University of Kent, UK) (Coordinator), Professor Marina Papanastassiou (Middlesex University, UK), Professor Lora Gerd (St. Petersburg Institute of History, Russia), Dr Tassos Anastassiadis (McGill University, Canada), Dr Antonis Ellinas (University of Cyprus, Cyprus), η οποία επισκέφθηκε το Τμήμα το 2013. Η Επιτροπή κατέθεσε, ως όφειλε, γραπτή έκθεση αξιολόγησης, η οποία διαβιβάστηκε στην ΑΔΙΠ και την πανεπιστημιακή αρχή και είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα της ΜΟΔΙΠ (modip.uom.gr). Η έκθεση καταγράφει λεπτομερώς το ιστορικό της επίσκεψης και καταθέτει πολλές θετικές αξιολογικές κρίσεις, ενώ προβαίνει και σε συστάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του ΠΠΣ.

Οι αξιολογικές κρίσεις της έκθεσης ήταν στη συντριπτική τους πλειοψηφία θετικές και το Τμήμα έλαβε σοβαρά υπόψη τις συστάσεις βελτίωσης της λειτουργίας του ΠΠΣ. Συγκεκριμένα, αξιοποίησε σε ποσοστό μεγαλύτερο του 85% το σύνολο των συστάσεων της επιτροπής αξιολόγησης και όλες τις συστάσεις που αφορούσαν την ανεξάρτητη λειτουργία του και δεν σχετίζονταν με εξωγενείς παράγοντες, όπως ο αριθμός μελών ΔΕΠ, ο αριθμός εισακτέων φοιτητριών/ών και ο τακτικός προϋπολογισμός, που εξαρτώνται από το Υπουργείο Παιδείας.

Το ερευνητικό/διδακτικό δυναμικό του Τμήματος ενισχύθηκε με τη συγχώνευσή του με το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας σε ένα ενιαίο Τμήμα ΒΣΑΣ (βλ. ενότητα 2.1.). Επίσης, το 2018-19 έχουν προσληφθεί περισσότεροι από τέσσερις (4)πανεπιστημιακοί υπότροφοι στον τομέα των Οικονομικών και Διεθνών Επιχειρήσεων και των Πολιτικών, Κοινωνικών και Πολιτισμικών Σπουδών με σκοπό να καλύψουν τρέχουσες ανάγκες του Τμήματος. Παρόμοια δράση αναλήφθηκε και στα γλωσσικά αντικείμενα, όπου το Τμήμα προσέλαβε διδάσκουσες/οντες ΠΔ 407/80, με σκοπό να καλυφθούν όλες οι αντίστοιχες διδακτικές ανάγκες. Σύμφωνα τέλος με σχετική εισήγηση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Τμήματος περί προκηρύξεων νέων θέσεων (βλ. παράρτημα 5.2.), προκηρύχθηκε πρόσφατα μία νέα θέση ΔΕΠ στον κλάδο των ανθρωπιστικών σπουδών.

Ο συνιστώμενος συγκριτικός και διεπιστημονικός χαρακτήρας της διδασκαλίας ενισχύθηκε επίσης με την εισαγωγή μαθημάτων ανάλογου προσανατολισμού στο ΠΠΣ.

Η σύσταση για την αύξηση των απαιτούμενων μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου σε σαράντα οκτώ (48) έχει ήδη υλοποιηθεί, όπως άλλωστε φαίνεται και στον Οδηγό Σπουδών 2017-18, που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Έχουν επίσης εισαχθεί σεμινάρια σε μαθήματα για τη φοιτητική υποστήριξη σε αμφότερες τις ειδικεύσεις.

Σε αμφότερες τις ειδικεύσεις (Β΄ Κύκλος Σπουδών) η δυσαναλογία μεταξύ μαθημάτων επιλογής και υποχρεωτικών έχει θεραπευθεί σε σημαντικό βαθμό με την

προσθήκη περισσότερων μαθημάτων υποχρεωτικών ειδίκευσης (βλ. παράρτημα 2).

Η προσφορά των μαθημάτων επιλογής σε αμφότερες τις ειδικεύσεις εξαρτάται από τον αριθμό φοιτητριών/ών που τα δηλώνουν κάθε χρόνο. Εφόσον ένα μάθημα δεν προσφερθεί για δύο συνεχόμενα έτη, η Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του από το ΠΠΣ κατά την καθιερωμένη συνεδρίαση ανάθεσης διδακτικού έργου (τον Απρίλιο εκάστου έτους).

Τα μαθήματα Erasmus+ προσφέρονται πλέον σε όλες/ους τις/τους φοιτήτριες/ητές του Τμήματος και όχι μόνον σε όσες/ους επισκέπτονται το Τμήμα από Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Η ρύθμιση αυτή διευκολύνει την κατάλληλη προετοιμασία των φοιτητριών/ών του Τμήματος για συμμετοχή τους σε προγράμματα σπουδών του εξωτερικού.

Η ανάγκη για περισσότερα μαθήματα γλώσσας θεραπεύτηκε με την εισαγωγή περισσότερων φροντιστηριακών μαθημάτων (βλ. παράρτημα 2).

Τα προβλήματα που σχετίζονταν με την τρέχουσα απαρχαιωμένη υποδομή έχουν επιλυθεί ικανοποιητικά εν μέρει αφενός με την εισαγωγή και εγκατάσταση σύγχρονων εποπτικών μέσων διδασκαλίας σε όλες τις αίθουσες και τα αμφιθέατρα (φορητών υπολογιστών, προβολέων, ηχητικών εγκαταστάσεων, διαδραστικών πινάκων κτλ.). Το Τμήμα σε συνεργασία με την αντιπρυτανεία και την Τεχνική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου αναμόρφωσε ριζικά τους χώρους του ιδρύματος εξοπλίζοντάς τους με σύγχρονη υποδομή. Οι εργασίες ανακαίνισης των νέων χώρων ολοκληρώθηκαν τον Οκτώβριο του 2018. Ζητούμενο παραμένει η εύρεση περισσότερων γραφείων για τη φιλοξενία όσων μελών ΔΕΠ του Τμήματος μοιράζονται προς το παρόν το γραφείο τους.

Ο μεγάλος αριθμός φοιτητριών/ών σε αναλογία με το διδακτικό προσωπικό παραμένει ένα υπαρκτό πρόβλημα που οφείλεται πρωτίστως στον υψηλό αριθμό εισακτέων που καθορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας, παρά τις αντίθετες εισηγήσεις του Τμήματος. Το Τμήμα προσπαθεί να επιλύσει το πρόβλημα αυτό διαιρώντας, όπου απαιτείται, τα ακροατήρια και προσφέροντας τον μέγιστο εφικτό αριθμό μαθημάτων επιλογής στις/στους φοιτήτριες/ητές, πάντοτε στο πλαίσιο των περιορισμένων δυνατοτήτων που του επιτρέπει ο συγκριτικά μικρός αριθμός μελών ΔΕΠ.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης για το Τμήμα έχει σαφώς βελτιώσει σημαντικά τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τις/τους φοιτήτριες/ητές και τα μέλη ΔΕΠ (διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και περισσότερες θέσεις μελέτης, δυνατότητα δανεισμού τίτλων, βελτιωμένη υποστήριξη από εξειδικευμένο προσωπικό, δυνατότητα διαδανεισμού). Επιπλέον, το Αναγνωστήριο –Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης, όπου παραμένουν βασικά βιβλία αναφοράς προσφέρει στις/στους φοιτήτριες/ητές του Τμήματος έναν ακόμα χώρο μελέτης με δυνατότητες ψηφιακής έρευνας. Σημαντικό πρόβλημα παραμένουν οι ελλείψεις όσον αφορά την αγορά βιβλίων και τις συνδρομές σε περιοδικά και ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων λόγω της μεγάλης μείωσης των κονδυλίων του τακτικού προϋπολογισμού του ιδρύματος. Το Τμήμα πάντως μεριμνά για τον εμπλουτισμό της συλλογής του διαθέτοντας μέρος των εσόδων του ΠΜΣ για την αγορά βιβλίων σε αμφότερες τις ειδικεύσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Πολιτική ποιότητας ΠΠΣ
2. ΟδηγόςΣπουδών2017-2018

3.1. Κανονισμός Πρώτου Κύκλου Σπουδών (και Κανονισμός Εξετάσεων και Κανονισμός Εργαστηρίου Η/Υ)

3.2. Εσωτερικός Κανονισμός ΠΑΜΑΚ

3.3. Κανονισμός Μαθησιακής Κινητικότητας Erasmus+ Πανεπιστημίου Μακεδονίας

3.4. Κανονισμός Κινητικότητας στο Πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+ Placement

4. Περιγράμματα Μαθημάτων
5. Στοχοθεσία και Προγραμματισμός Δράσεων ΠΠΣ
6. Υπόδειγμα ερωτηματολογίου αξιολόγησης μαθήματος από φοιτήτριες/ητές και αποτελέσματα επεξεργασίας τους
7. Αποτελέσμα τα εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΠΣ από την ΜΟΔΙΠ (πρακτικό ΜΟΔΙΠ)
8. Δεδομένα ποιότητας(ενότητες:Τμήμα,ΠΠΣ)τουΟΠΕΣΠγιαταακαδ.έτη2015-2016,2016-2017/ημερ. έτη2016, 2017

9.1. Έκθεση περί επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων του Τμήματος ΒΣΑΣ

9.2. Ερευνητικές Επιδόσεις Διδακτικού Προσωπικού (σωρευτικά έως και 31.12.2018)

9.3. Στατιστικά Κινητικότητας Erasmus 2015-2018

10. Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική

ΛΟΙΠΟ ΥΛΙΚΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

11. Έκθεση Προόδου Τμήματος
12. Στρατηγικός Σχεδιασμός ΒΣΑΣ αναφορικά με την προκήρυξη θέσεων